

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

สารนิพนธ์
ของ
ปิยะดา คำแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

สารนิพนธ์
ของ
ปิยะดา คำแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ
ของ
ปิยะดา ดำแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

ปิยะดา ดำแก้ว. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับ*

ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และสุขภาพจิต ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2549 จำนวน 194 คน เป็นชาย 83 คน และหญิง 111 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{11}) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สุขภาพจิต (X_{10})

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1) เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) อายุ (X_3) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_8)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14}) บุคลิกภาพ (X_9) สุขภาพจิต (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และอายุ (X_3) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ได้คิดเป็นร้อยละ 78.80

5. สมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ได้แก่

5.1 สมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.871 + .448 X_{14} + .424 X_9 - .140 X_{10} + .084 X_{13} + .057 X_3$$

5.2 สมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .455 X_{14} + .340 X_9 - .134 X_{10} + .101 X_{13} + .088 X_3$$

FACTORS AFFECTING SELF-ESTEEM OF THE FOURTH LEVEL , SECONDARY
GRADES 4 – 6 STUDENTS OF NATHAWEEVITTAYAKOM SCHOOL
IN NATHAWEE DISTRICT , SONGKHLA PROVINCE.

AN ABSTRACT
BY
PIYADA DAMKAEW

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2007

Piyada Damkaew. (2007). *Factors Affecting Self-Esteem of the Fourth Level, Secondary Grades 4-6 students of Nathaweevittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province*. Master's Project , M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University. Project Advisor : Inst. Dr. Pasana Chularut.

The purpose of this research was to study factors affecting on self-esteem of the fourth level , secondary grade 4-6 students of Nathaweevittayakom School in Nathawee District , Songkhla Province. These factors were divided into 3 dimensions ; first of them was personal factors : gender , age, class level , learning achievement, personality and mental health. Second of them was family factors : interpersonal relationship between students and family and economy status of parent and third of them was environmental factors : physical learning environment , interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and peer groups.

The samples were 194 students of the fourth level , secondary grade 4-6 students of Nathaweevittayakom School in Nathawee District , Songkhla Province. They were 83 males and 111 females , in academic year of 2006. The research instruments were factors affecting on self- esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweevittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province questionnaires. The data was analyzed by using the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of the study were as follows :

1. There were significantly positive correlation between personal factors, family factors and environmental factors and self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweevittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province. These were as follows :

- 1.1 There were significantly positive correlation between self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweevittayakom School in Nathawee

District, Songkhla Province and 5 factors ; personality (x_9) interpersonal relationship between students and family (x_{11}) physical learning environment (x_{12}) interpersonal relationship between students and their teachers (x_{13}) and interpersonal relationship between students and peer group (x_{14}) at .01 level.

1.2 There were significantly positive correlation between self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweewittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province and learning achievement (x_7) at .05 level.

2. There were significantly negative correlation between self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweewittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province and mental health (x_{10}) at .01 level.

3. There were no significantly correlation between self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweewittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province and 7 factors ; gender : male (x_1), gender : female (x_2) age (x_3) educational level : class level 4 (x_4) educational level : class level 5 (x_5) educational level : class level 6 (x_6) and economic status of parent.

4. There were significantly 5 factors affecting on self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweewittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province, ranking from the most to the least affective factors were interpersonal relationship between students and peer groups (x_{14}) personality (x_9) mental health (x_{10}) interpersonal relationship between students and their teachers (x_{13}) and age (x_3) at .01 level. These 5 factors could predicted the variables that affected on self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweewittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province about percentage of 78.80.

5. The significantly predicted equations of affecting on self-esteem of the fourth level, secondary grades 4-6 students of Nathaweewittayakom School in Nathawee District, Songkhla Province at .01 level were as follows :

5.1 The predicted equation in terms of raw scores were :

$$\hat{Y} = -.871 + .448 X_{14} + .424 X_9 - .140 X_{10} + .084 X_{13} + .057 X_3$$

5.2 The predicted equation In terms of standard scores were :

$$Z = .455 X_{14} + .340 X_9 - .134 X_{10} + .101 X_{13} + .088 X_3$$

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ของปิยะดา ดำแก้ว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(รองศาสตราจารย์ เวหนี่ กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวหนี่ กรีทอง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพนรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถอย่างสูงของอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา แนวคิดในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณา และความเสียสละของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ หัวหน้าภาควิชา และคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา และอาจารย์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและสนับสนุนในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ เพื่อน น้อง สาขาจิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่เป็นกำลังใจให้แก่กันและกันคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิทยาการความรู้ให้กับผู้วิจัย ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

ปิยะดา ดำแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง.....	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	32
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	77
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	77
สมมติฐานของการวิจัย.....	77
ขอบเขตของการวิจัย.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือ.....	98
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	101
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือ.....	117
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	125

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ และระดับชั้นการศึกษา.....	72
2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง บุคลิกภาพ และสุขภาพจิต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวี วิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา.....	73
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา.....	74
4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา.....	75
5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับ ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา.....	76
6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	118
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับผู้ปกครอง.....	119
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ ของโรงเรียน.....	120
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับครู.....	121
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	122
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง.....	123

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมในยุคปัจจุบันมีการกล่าวถึงเรื่องของระบบสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับกาย จิตใจ และ วิญญาณโดยคนที่จะมีสุขภาพกายและจิตดี จะต้องมีลักษณะองค์รวมของสุขภาพกายที่เข้มแข็ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและดำเนินชีวิตอย่างมีสมาธิและมั่นคงไม่ หวั่นไหวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ถึงแม้สภาพเศรษฐกิจจะเกิดภาวะวิกฤต เกิดปัญหา การใช้จ่ายไม่คล่องตัว มีหนี้สิน เกิดปัญหาว่างงาน ก็สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ในทาง ตรงข้ามการดำเนินชีวิตของประชาชนในยุคข่าวสารที่ไร้พรมแดนไม่ได้เป็นเช่นนั้น โดยพบว่าประชาชน มีปัญหาสุขภาพจิต (อรรถพงศ์ ถนิมพาสน์. 2545 : 3 ; อ้างอิงจาก กรมสุขภาพจิต. 2543) ปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้ประสบกับปัญหาสุขภาพจิต ก็คือ การขาดความภาคภูมิใจในตนเอง เพราะจะทำให้เกิด ความรู้สึกแคลงใจในความสามารถของตน จะทำให้เกิดความท้อใจ รู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่านำไปสู่ ภาวะซึมเศร้า อันเป็นต้นเหตุนำไปสู่ปัญหาด้านพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร หรือสำ ลอนทางเพศ เป็นต้น (ภานุพงษ์ คงจันทร์. 2548 : 17)

โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันพัฒนาเยาวชนในทุก ๆ ด้าน ก็สามารถพัฒนาความภาคภูมิใจ ในตนเองให้กับนักเรียนได้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เขาต้องการ มีการรายงานผล การฝึกปฏิบัติให้นักเรียนทราบ ให้นักเรียนประเมินพัฒนาการของตนเองจากกิจกรรมที่เขากระทำให้อิสระแก่นักเรียนในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเหตุการณ์ต่าง ๆ (ดำรงศักดิ์ วิเชียรติลก . 2545 : 2 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981c) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของนภาพร พุ่มพฤษ (2529 : 83) ที่ศึกษาพบว่าผลของกิจกรรมกลุ่มมีผลต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะประเมินตนเองในด้านดี เห็นคุณค่าในตนเอง เชื่อมมั่นในตนเอง ตระหนักถึงศักยภาพที่แท้จริงของตน มองโลกในแง่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ ส่วนบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านลบ มีปมด้อย วิตกกังวลสูง ไม่กล้าแสดงออก ปรับตัวและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ยาก (จินดา แสงแก้ว. 2541 : 11) ซึ่งสอดคล้องกับที่ คูเปอร์สมิท (ศศิวิมล นูราณทวีคุณ. 2547 : 31 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1967) ศึกษาและสร้างแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง สรุปว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำเป็นบุคคลที่เก็บตัว ไม่ชอบปรากฏตัว

ในที่ชุมชน ส่วนพวกที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นพวกที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดลักษณะของบุคลิกภาพแตกต่างกันออกไป มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางจิตใจ ช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างความรู้สึกนี้ให้แก่บุคคล จึงเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานขั้นสูงเป็นผลให้บุคคลมีความสงบสุขมากขึ้น มีความเข้มแข็งและเป็นตัวจริงของตนเอง ซึ่งนอกจากจะช่วยปรับปรุงโครงสร้างบุคลิกภาพเฉพาะตัวแล้วยังช่วยปรับปรุงคุณภาพของคนและการมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันอีกด้วย (บุรณา ไตรรัตน์. 2545 : 10)

จากการที่ผู้วิจัยมีคุณน้ำ ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนนาทวีวิทยาคมผู้มีประสบการณ์ในการสอนรวมระยะเวลา 28 ปี ได้ปรารภกับผู้วิจัยว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จะมีลักษณะแยกตัวจากเพื่อน ไม่มั่นใจในตนเอง และคิดว่าตนเองไม่มีคุณค่า ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ถามนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จำนวน 32 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ใช้คำถามว่า “ขณะนี้นักเรียนมีปัญหาในด้านใดบ้าง” ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนมีปัญหาเรียงลำดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับดังนี้ ปัญหา นักเรียนไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ นักเรียนไม่ค่อยมีความพอใจในตนเอง คิดว่าตนเองเป็นคนไม่ดี ไม่มีความสามารถ และ ไม่มีอิสระในการตัดสินใจ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 53.13 ปัญหาด้านการเรียน ได้แก่ เรียนไม่รู้เรื่อง เรียนบางวิชาไม่เข้าใจ และจำความรู้ที่เรียนไม่ได้ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 34.38 ปัญหาด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่ชอบพูดต่อหน้าคนมาก ๆ และไม่กล้าตอบคำถามครู จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

คำถามข้อที่ 2 ใช้คำถามว่า “จากปัญหาในข้อ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด” ปัญหา นักเรียนไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า สาเหตุเกิดจากขาดกำลังใจจากครอบครัว เพื่อน ๆ ไม่ยอมรับ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปัญหาการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า สาเหตุเกิดจากไม่ค่อยได้เข้าชั้นเรียน เข้าเรียนสาย และเพื่อนไม่ช่วยเวลาที่มีปัญหาในการเรียน และปัญหาด้านบุคลิกภาพ นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า สาเหตุเกิดจากไม่ค่อยเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง รู้สึกประหม่า และกลัวตอบคำถามครูผิด

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้น สรุปได้ว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม น่าจะมีปัญหาไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ดังที่ นิวแมน (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 13 ; อ้างอิงจาก Newman.1986) กล่าวว่าหากบุคคลใดมีความรู้สึกว่ามีใครสนใจ ไม่ได้รับการยอมรับ ถูกเหยียดหยาม หรือไม่ประสบความสำเร็จ จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่น และไม่มีภาคภูมิใจในตนเอง ฉะนั้นความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่

แตกต่างกันจึงมีผลต่อความรู้สึก หรือ พฤติกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการวางนโยบายในการพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนในการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2549 จำนวน 194 คน เป็นชาย 83 คน และหญิง 111 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 75 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 61 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 58 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

- 1.1.3 ระดับชั้นการศึกษา
- 1.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.1.5 บุคลิกภาพ
- 1.1.6 สุขภาพจิต
- 1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
 - 1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 1.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
- 1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.3.1 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน
 - 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- 2. ตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความภาคภูมิใจในตนเอง** หมายถึง การที่นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคมตัดสินคุณค่าของตนเอง ว่าตนเองมีคุณค่ามากน้อยแค่ไหน โดยใช้ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง แบ่งออกเป็น 4 ด้านตามแนวคิดของ คูเปอร์สมิธ ดังนี้

1.1 **ด้านความสามารถ** ได้แก่ การที่นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคมสามารถเผชิญอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ สามารถปรับตัวได้ดี ใช้กลไกป้องกันตนเองน้อย และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 **ด้านความสำเร็จ** ได้แก่ การที่นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคมมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมายด้วยตนเอง และมีความเชื่อมั่นในการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ

1.3 **ด้านความสำคัญ** ได้แก่ การที่นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคมรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับ มีคุณค่า เป็นที่รักของบุคคลอื่น มีประโยชน์ เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนาทวีวิทยาคม และสังคม

1.4 **ด้านคุณค่า** ได้แก่ การที่นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม รับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง สามารถมองเห็นคุณค่าของตนเอง มองโลกในแง่ดี และมีความพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่

2. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง** หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 **ปัจจัยด้านส่วนตัว** ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และสุขภาพจิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 **เพศ** ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

2.1.2 **อายุ** หมายถึง อายุของนักเรียน นับแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบันนับเป็นปี

2.1.3 **ระดับชั้นการศึกษา** ได้แก่

2.1.3.1 **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**

2.1.3.2 **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**

2.1.3.3 **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

2.1.4 **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา วัดได้จากคะแนนในภาคต้น ปีการศึกษา 2549

2.1.5 **บุคลิกภาพ** หมายถึง ลักษณะนิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม ซึ่งแสดงออกในรูปพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ ซึ่งทำให้นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคมมีบุคลิกภาพแตกต่างกันไป แบ่งออกเป็น 2 แบบได้แก่

2.1.5.1 **บุคลิกภาพแบบเก็บตัว** เป็นลักษณะนิสัยของนักเรียนที่มีความสนใจในตนเอง เชื้อมั่นในความคิดของตนเองมาก คิดถึงตัวเองเป็นสำคัญ ไม่ชอบติดต่อกับสังคม ชอบอยู่คนเดียว มีอารมณ์มั่นคง ไม่ชอบเปลี่ยนแปลง และเก็บความรู้สึกเก่ง

2.1.5.2 **บุคลิกภาพแสดงตัว** เป็นลักษณะนิสัยของนักเรียนที่มีความสนใจสิ่งแวดล้อมตัวเอง มีความสุข ชอบสมาคมอยู่ในหมู่เพื่อนฝูง อารมณ์อ่อนไหว ชอบการเคลื่อนไหว และชอบสิ่งต่าง ๆ โดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้า

2.1.6 **สุขภาพจิต** หมายถึง ความสมบูรณ์ของจิตใจของนักเรียนในการเผชิญต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ โดยแสดงออกทางกาย ทางอารมณ์ และการปรับตัวในสังคม

2.2 **ปัจจัยด้านครอบครัว** ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.2.1.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การแสดงความรัก การเคารพการเชื่อฟัง การปฏิบัติตามคำสั่งสอน การช่วยเหลืองานที่ผู้ปกครองมอบหมายให้ทำด้วยความเต็มใจ การขอคำปรึกษาทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.2.1.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความห่วงใย การให้กำลังใจ การอบรมสั่งสอน เป็นที่ปรึกษาทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน หมายถึง สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน ในที่นี้แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ อากาศภายในห้องเรียนถ่ายเทได้สะดวก ภายในห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับจำนวนของนักเรียน และบริเวณห้องเรียนปราศจากกลิ่นและเสียงรบกวน

2.3.1.2 สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ ปริมาณของสื่อและอุปกรณ์การเรียนที่ใช้ประกอบการเรียนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนของนักเรียน มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพในการใช้งาน

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู และการปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ การเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู การตั้งใจเรียน ปรึกษาปัญหาทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

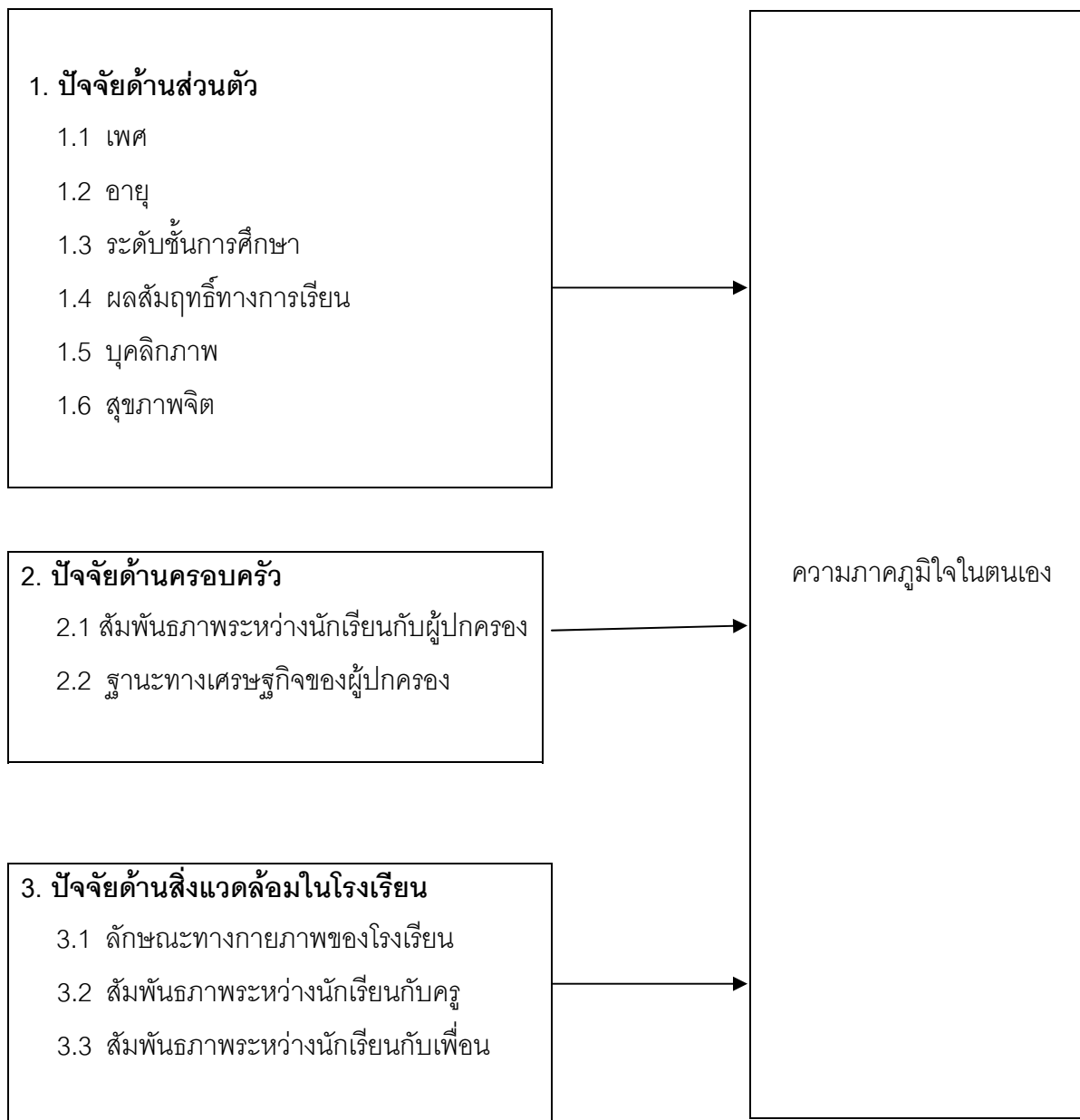
2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความสนใจนักเรียน การให้ความรัก การเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.3.3 **สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน** หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ได้แก่ การแสดงความรักใคร่ปรองดอง การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การยอมรับความคิดเห็น ความห่วงใยใกล้ชิด สนับสนุนกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันด้วยความรักและสามัคคี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ความภาคภูมิใจในตนเอง น่าจะเกิดจากปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ และสุขภาพจิต ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านนาทวิวิทยาكم อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

1.1.1 ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง

มีผู้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้มากมาย ดังนี้

ไอน์ (เพยาร์ ผลภาค.2539 : 15 ; อ้างอิงจาก Ayn.1975) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการผสมผสานกันระหว่าง ความมั่นใจในตนเองกับการยอมรับนับถือตนเอง ทำให้แน่ใจว่าสามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีค่า

โบลิต (ชมพูนุช สิริพรหมภักทร.2539 : 16 ; อ้างอิงจาก Palito. 1977) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการประเมินคุณค่าของตนเองตามที่คิด ประกอบด้วยความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่าและมีความภาคภูมิใจในตนเอง

ซาสซี (ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา. 2539 : 6 ; อ้างอิงจาก Sasse. 1978) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกของบุคคลว่าตนเองมีความสำคัญและมีคุณค่า มีความต้องการได้รับความเชื่อถือ การยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น เพื่อจะได้เกิดความรู้สึกภูมิใจ และนับถือตนเอง

คูเปอร์สมิธ (ระจิตรแก้ว เล็กอุทัย. 2542 : 13 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1984) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่าเป็นการประเมินคุณค่าของตนเอง และทัศนคติที่มีต่อตนเองในด้านการยอมรับ หรือไม่ยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีความสำคัญ ประสบความสำเร็จ และมีคุณค่า สังเกตได้จากคำพูด และพฤติกรรมที่แสดงออก

ริช (ปรารธนา ช้อนแก้ว. 2542 : 12 ; อ้างอิงจาก Rice. 1996) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การรับรู้ตนเอง ว่าตนเองมีคุณค่าตามที่ตนเองรับรู้ ซึ่งการประเมินคุณค่านี้นำไปสู่การยอมรับตนเอง มีความพอใจในตนเอง และมีความสอดคล้องกันระหว่างมโนทัศน์ของตนเองกับจินตนาการส่วนตน

กอมอริ (จารูดี บุญยารมย์. 2541 : 9 ; อ้างอิงจาก Gomori . 1997) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นคุณค่าที่บุคคลมีให้แก่ตนเอง เป็นตัวแทนความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองทั้งหมด และเกี่ยวกับการที่เราคาดหวังให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา สิ่งเหล่านี้จะทำให้เราได้เรียนรู้ที่จะรู้จักตัวเองว่าผู้อื่นมองเราอย่างไร รวมถึงเราจะได้สิ่งที่เราต้องการมาอย่างไร ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนที่เป็นร่างกาย (Physical) วิญญาณ (Spiritual) และจิตใจ (Psychological) เราต้องรักษาความสมดุลของทั้ง 3 ส่วน เพื่อความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

สุพรรณิ จันทรวิเศษ (2539 : 10) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การประเมินคุณค่าให้กับตนเองในด้านความสามารถ ความสำเร็จ การได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง

สุวรรณี พุทธิศรี ; และ ชัชวาลย์ ศิลปกิจ (2541 : 358 -359) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง จากการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีความพึงพอใจในผลการเรียนของตนเองซึ่งอาจจะถูกกำหนดโดยพ่อแม่ ครู เพื่อน ความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่รักของบุคคลในครอบครัว ความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนดี

ปรารธนา ช้อนแก้ว (2542 : 13-14) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนตามความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเองในเรื่องความสำเร็จ ความล้มเหลว การยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งการประเมินคุณค่านี้นำไปสู่การยอมรับตนเอง มีความพอใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2543 : 87) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ มีความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งความรู้สึกนี้ทำให้คนเรามีความมั่นใจในการกระทำต่าง ๆ ของชีวิตได้โดยไม่ต้องรอฟังผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

กรมวิชาการ (2543 : 34) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า ความรู้สึกที่ผู้เรียนมีความพอใจหรือชื่นชอบในพฤติกรรม หรือสภาพการณ์ที่ตนเองได้กระทำหรือเป็นอยู่ในขณะนั้น และเป็นความรู้สึกที่เชื่อว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความสำคัญประสบความสำเร็จและมีคุณค่าในระดับที่น่าพอใจ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543 : 12) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า ความคิดของบุคคลเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นคนที่มีคุณค่า มีความหมายและมีประสิทธิภาพเพียงใด

อรอุมา สงวนญาติ (2544 : 10 – 11) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การพิจารณาตัดสินค่าของตนเองตามความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเอง ทั้งในด้านดีและไม่ดีในเรื่องต่าง ๆ เช่น การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การปฏิเสธตนเอง การพึ่งพาตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคม ตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2544 : 20) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองในทางที่ดี มีความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มีอำนาจในการควบคุมตนเอง มีความรู้สึกกว่าตนเอง มีความสามารถ มีคุณค่า ทำอะไรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตนได้

สุกมล วิภาวีพลกุล (2547 : 37) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า การที่บุคคลรู้สึกกว่าตนเองมีคุณค่าเท่าเทียมกับผู้อื่น ตระหนักในศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิแห่งตน สามารถมีชีวิตอยู่โดยไม่ต้องได้รับการโอ้อุ้มหรือพึ่งพิงคนอื่น

ปรีชา ธรรมา (2547 : 48) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า การที่บุคคลเห็นความสำคัญและคุณค่าของตัวเอง กับทั้งเห็นว่าคุณค่าของตนเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ด้วยทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกที่ดีงามต่อตนเอง

กรมสุขภาพจิต (2547 : 83) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า ความรู้สึกนึกคิดที่ดี ๆ ที่บุคคลมีต่อตัวเอง รัก นับถือตัวเอง รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า ความรู้สึกดี ๆ กับตัวเองดังกล่าวนี้จะทำให้มีความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น

ภาณุพงษ์ คงจันทร์ (2548 : 18) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การพิจารณาตัดสินค่าของตน ตามความรู้สึกและเจตคติที่มีต่อตนเองของบุคคลในเรื่องการประสบผลสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การปฏิเสธตนเอง การพึ่งพาตนเอง การคิดว่าคุณค่าในสังคม ตลอดจนได้รับการยอมรับจากบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนญาติมิตร และเพื่อนที่ใกล้ชิดกัน

จากคำจำกัดความข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนโดยใช้ความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองในเรื่องความสามารถ ความสำเร็จที่บรรลุผลตามเป้าหมายของตนเอง มีความเข้าใจตนเองว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความสำคัญกับทั้งเห็นว่าคุณค่าของตนเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นในสังคม ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกที่ดีงามต่อตนเอง

1.1.2 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self – Esteem) เป็นส่วนหนึ่งของมโนภาพแห่งตน (Self – Concept) ซึ่ง (ธีระ ชัยยุทธยรรยง : 22 – 23 ; อ้างอิงจาก Dinkmeyer. 1965) มโนภาพแห่งตนเป็นหน่วยรวมของความคิด ที่มีระบบประกอบด้วยการรับรู้คุณลักษณะของสิ่งที่เป็น “ตัวฉัน” และการรับรู้ความสัมพันธ์ที่ “ตัวฉัน” มีกับผู้อื่นและสิ่งอื่น รวมทั้ง ค่านิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เหล่านี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทั้งขณะรู้ตัวและไม่รู้ตัว การรับรู้ตนเองจะเป็นในแง่ของความสามารถ คุณค่า ค่านิยม ข้อจำกัด เป็นต้น จึงเป็นรายละเอียดของเนื้อหาที่บุคคลใช้เพื่ออธิบายธรรมชาติของตนเอง และใช้ในการเปรียบเทียบกับผู้อื่น โดยอาศัยประสบการณ์ของการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลรอบข้างว่าตนเองสามารถทำอะไรได้บ้าง เป็นเรื่องของความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะของตนเอง ซึ่งจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมที่แสดงออก

1.1.2.1 ความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 236) กล่าวว่า จากการมีมโนภาพต่อตนเอง บุคคลจะประเมินมโนภาพแห่งตนออกมาเป็นความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งกระบวนการตัดสินใจคุณค่าจากการตรวจสอบตนเองด้วยผลงานตามความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ นำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานและค่านิยมส่วนบุคคลแล้วตัดสินออกมาเป็นคุณค่าของตน ความรู้สึกต่อตนเอง อาจเป็นไปโดยรู้ตัว หรือไม่รู้ตัวก็ได้ แต่จะแสดงให้เห็นได้ด้วยลักษณะท่าทางหรือการแสดงออกทางพฤติกรรมภายนอก ความภาคภูมิใจในตนเองจะเกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์ในเรื่องความสำเร็จ และการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้บรรลุตามเป้าหมายส่งผลให้ได้รับคำชมเชยจากพ่อแม่ หรือ คนอื่น ๆ เป็นการสะสมความพึงพอใจต่อตนเองขึ้นมาทีละน้อย กลายเป็นความรู้สึกเชื่อถึงความสามารถที่จะก้าวไปให้ถึงคุณค่าที่ได้ตั้งไว้ ถ้าทำได้สำเร็จก็จะเกิดความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าในตนเองในที่สุด นอกจากนี้ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 5) ได้ กล่าวถึงลักษณะสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. ความภาคภูมิใจในตนเองเน้นที่การประมาณค่าตนเองของแต่ละบุคคลซึ่งจะมีความแตกต่าง และการคงอยู่ในสิ่งที่ตนเองประเมินนั้นก็แตกต่างกันไปด้วย
2. ความภาคภูมิใจในตนเองตามขอบเขตของประสบการณ์ มีความสอดคล้องกับ เพศ อายุ และบทบาทของบุคคลนั้น
3. ความภาคภูมิใจในตนเองเน้นที่กระบวนการตัดสินใจของแต่ละบุคคล ในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ความสามารถที่สอดคล้องกับมาตรฐานของแต่ละบุคคล ค่านิยมและคุณค่าของตนเอง

จากลักษณะสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง ดังกล่าวนั้น คูเปอร์สมิธ

(Coopersmith. 1981 : 2-4) ยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งบุคคลใช้เป็นสิ่งที่ตัดสินว่าตนประสบความสำเร็จ มีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถ (Competence) เป็นวิธีการที่จะพิจารณาถึงความสำคัญโดยการกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย สามารถเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจปรับตัวได้ดี ใช้กลไกการป้องกันตนเองน้อย และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญ (Significance) เป็นวิถีทางที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับการถูกยอมรับการมีคุณค่าอย่างเหมาะสม ตนยังเป็นที่รักของบุคคลอื่น มีประโยชน์และเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและสังคม

3. อำนาจในตัว (Power) เป็นอิทธิพลที่บุคคลมีต่อชีวิตตนเอง และต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว มีความเชื่อมั่นในอำนาจการกระทำของตนว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ และมีความสามารถเพียงพอในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

4. คุณความดี (Virtue) เป็นการปฏิบัติตัวสอดคล้องกับศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณี สามารถรับรู้คุณค่าของตนตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี พอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีการแสดงออกของความคิดที่ดี และถูกต้องเหมาะสมตามธรรมเนียมของคลองธรรม

1.1.2.2 ความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวคิดของมาสโลว์

มาสโลว์ (Maslow. 1970 :45-46) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียง ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ พบว่า มนุษย์ทุกคนในสังคมมีปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จด้วยตัวของตัวเอง มีการประเมินค่าความสำเร็จของงานไว้สูง ทั้งยังมีความภาคภูมิใจในตนเอง ต้องการที่จะให้ผู้อื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองจนพอใจก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกว่ามีคุณค่า มีความสามารถ และมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีปมด้อยเสียหน้าหรือเสียความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้แล้วมาสโลว์ (Maslow. 1970 : 46) ยังได้แบ่งความภาคภูมิใจในตนเองออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง การยอมรับนับถือ และการประเมินค่าของตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความต้องการความเข้มแข็ง (Strength) ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ความสามารถที่เพียงพอในการกระทำสิ่งต่าง ๆ (Adequacy) ความเชี่ยวชาญและความสามารถ (Mastery and Competence) ความเชื่อมั่น (Confidence) ความมีอิสระเสรีและความเป็นไทแก่ตนเอง (Independence and Freedom)

2. ประเภทที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการเห็นคุณค่าจากผู้อื่น เป็นความต้องการมีชื่อเสียง เกียรติยศ ตำแหน่ง ความรุ่งเรือง มีอำนาจเหนือผู้อื่น ได้รับการยอมรับและความสนใจ มีความสำคัญ มีศักดิ์ศรีหรือเป็นที่น่าชมเชยของผู้อื่น

1.1.2.3 ความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวคิดของสุวรรณี พุทธิศรี และ ชัชวาลย์ ศิลปกิจ

สุวรรณี พุทธิศรี ; และ ชัชวาลย์ ศิลปกิจ (2541 : 359) ซึ่งเป็นจิตแพทย์ ได้แบ่งความภาคภูมิใจในตนเอง ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสังคม (Social) หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่า มีความสำคัญ รู้สึกถึงความเป็นเพื่อนกับผู้อื่นของตนเอง เป็นที่พึงของสังคม สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

2. ด้านการศึกษา (Academic) หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่า มีความสามารถ มีคุณค่าอันเนื่องมาจากความสำเร็จ และความพอใจในผลการเรียนของตนเอง ซึ่งอาจจะถูกกำหนดมาตรฐานโดย บิดา มารดา ครู อาจารย์ และเพื่อน

3. ด้านครอบครัว (Family) หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าเป็นที่รัก เป็นที่ภาคภูมิใจของบิดา มารดา และคนในครอบครัว

4. ด้านภาพลักษณ์ (Body Image) หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกดี ๆ เกี่ยวกับตนเองในการมองรูปลักษณ์ของตนเองว่า สูง เตี้ย อ้วน ผอม กำลังดี หรือ หน้าตาดี

5. ด้านมุมมองรวม (Global) หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึก และมีมุมมองเกี่ยวกับตนเอง โดยทั่ว ๆ ไป เช่น ความรู้สึกเป็นคนดี เป็นคนมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น จะมีประโยชน์ในการมองภาพรวมของการความภาคภูมิใจในตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของมโนภาพแห่งตน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเองออกมาเป็นความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองจากแนวคิดและทฤษฎีของคูเปอร์สมิทที่กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งบุคคลใช้เป็นสิ่งที่ตัดสินว่าตนประสบความสำเร็จ มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ ความสามารถ ความสำคัญ อำนาจในตัว และคุณความดี

1.1.3 ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง

กิตติวดี บุญเชื้อ (2540 : 8 – 15) กล่าวว่า บุคคลที่มีความรู้สึกมีความภาคภูมิใจในตนเองจะสามารถเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจคิดหาวิธีทางปรับปรุงแก้ไขตนเองให้อยู่ในสังคมได้ รู้จักเกรงใจผู้อื่นและให้เกียรติผู้อื่น มีเหตุผลใจกว้าง

สุวรรณี พุทธิศรี ; และ ชัชวาลย์ ศิลปกิจ (2541 : 2539) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสำคัญมาก เพราะเป็นพื้นฐานในการมองประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาได้อย่างถูกต้อง และไม่ปิดป้องรวมทั้งพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับอนาคตได้อย่างเข้มแข็ง พร้อมที่จะรับเอาสิ่งดี ๆ เข้ามาในชีวิต

กรมวิชาการ (2543 : 34) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสำคัญมาก เนื่องจากบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จะสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับสังคม อีกทั้งจะทำให้บุคคลนั้นมีสุขภาพจิตที่ดี มีความสุขยิ่งขึ้น

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2544 : 20) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความจำเป็นพื้นฐานสำหรับมนุษย์ ซึ่งสามารถทำให้มนุษย์มีการพัฒนา หรือดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า ในการที่มนุษย์จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลแสดงออกในชีวิตประจำวันนั้น ล้วนขึ้นอยู่กับความภาคภูมิใจในตนเองทั้งสิ้น บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะมีแนวโน้มทำลายตนเอง รวมทั้งมีพฤติกรรมการติดสารเสพติด และการก่ออาชญากรรม อีกทั้งความภาคภูมิใจในตนเอง ยังมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารของบุคคล ผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จะสามารถกำหนดการสื่อสารของตัวเองได้ก่อนพูด ด้วยการรับข้อมูลข่าวสารผ่าน การได้ยิน การเห็น การสัมผัส การเคลื่อนไหว และระดับของน้ำเสียง เมื่อเราแปลความหมายและข้อมูลที่ได้รับ เราจะเริ่มใช้วิธีการสื่อสารที่เราคุ้นเคยทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง ซึ่งพัฒนามาจากความภาคภูมิใจในตนเอง การสื่อสารเป็นวิถีทางที่บุคคลจะเรียนรู้ถึงความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ความภาคภูมิใจในตนเองจะเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล และเมื่อบุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นมีความเคารพในเอกลักษณ์ของตนเองมากขึ้น ความรู้สึกนี้จะแผ่ขยายไปสู่ผู้อื่น จะรักและเห็นคุณค่าของผู้อื่น มีความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนมีความรู้สึกเชื่อมั่น มั่นใจ และมีกำลังใจจะดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่ทอดถอย มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้แก่ตนเอง ครอบครัวและสังคมตลอดเวลา ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสำคัญยิ่งในการที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่หากบุคคลมีความรู้สึกไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ไม่ยอมรับ ไม่เข้าใจในตนเองแล้ว บุคคลนั้นก็จะไม่มีความมั่นใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนและก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตตามมาได้

กรองกาญจน์ ใจซื่อตรง (2548 : 11) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะรับรู้คุณค่าของตนตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพที่แท้จริงของตน มีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีจิตใจที่เปิดกว้างและยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมส่วนบุคคลที่ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะขาดความเชื่อมั่นใน

ตนเอง มองตนในแง่ลบ มีความเครียดและวิตกกังวลสูง ไม่มีความพยายามทำงานที่ยากลำบาก มักเป็นผู้ตามมากกว่าการเสนอความคิดเห็น มีแนวโน้มโทษผู้อื่นและไม่สามารถยอมรับการวิจารณ์จากบุคคลอื่นได้

คิธนาพร แสงใส (2548 : 21) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ มีความสำคัญต่อบุคคลในการดำเนินชีวิต การที่คนเรามีความภาคภูมิใจในตนเอง จะทำให้มีความมุ่งมั่นมานะพยายามในการทำงานจนประสบผลสำเร็จ ทำให้เป็นคนที่มีความรู้สึกต่อตนเองและผู้อื่นในด้านดี เป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะดี มีสุขภาพจิตดี ไม่อิจฉาริษยา ไม่รู้สึกด้อยค่า มองตนเองว่าเป็นคนเก่งมีความสามารถ นับถือตนเอง เป็นคนที่มีเพื่อนมาก มีความมั่นคงทางจิตใจไม่หวั่นไหวต่อสิ่งที่เข้ามากระทบ กล้าคิด กล้าทำ ปรับตัวได้ดี และสามารถแก้ปัญหาได้ดี

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไป หากบุคคลมีความภาคภูมิใจตนเองจะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เนื่องจากมีสุขภาพจิตที่ดีด้วย

1.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

เซเวอร์ (ภาณุพงษ์ คงจันทร์.2548 : 18 ; อ้างอิงจาก Shaver. 1977) ได้กล่าวถึงปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองพอสรุปได้ ดังนี้ คือ

1. ประสบการณ์จากกระบวนการสังคมประภฤติ (Socialization Experience) ประสบการณ์นี้เป็นองค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อเด็กต่อเนื่องมาถึงวัยผู้ใหญ่และได้รับการตอบสนองจากเพื่อนและบุคคล ที่มีความสำคัญต่อตนเองเป็นกระบวนการทางสังคมประภฤติ ที่จะส่งผลถึงความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลได้

2. เชื้อชาติ และ เพศ (Race and Sex) เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง กล่าวคือ ลักษณะทางกายภาพ และชีวภาพของมนุษย์ เช่น เชื้อชาติ เพศ ซึ่งมีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ คาร์ก และ คาร์ก (ภาณุพงษ์ คงจันทร์.2548 : 18 ; อ้างอิงจาก Clark and Clark. 1947) ที่ทดลองให้เด็กเลือกตุ๊กตาสีขาวและปฏิเสธสีดำ ทั้งนี้เพราะเด็กรู้สึกถึงผิวของตุ๊กตาและสีผิวของตนเอง ผลการวิจัยนี้ทำให้มองเห็นว่าการเลือกของเด็กจะมีความสอดคล้องกับสภาพทางสังคมของคนผิวดำ เป็นการปฏิเสธคุณค่าของตนเอง เพศก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองด้วย โดยทั่วไปแล้วมีเงื่อนไขหลายอย่างส่งผลให้ผู้ชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าผู้หญิง ทั้งนี้เพราะบทบาททางเพศของหญิงมักจะกำหนดให้ได้สิทธิบางอย่างน้อยกว่าเพศชาย

3. ความมีเสน่ห์ด้านรูปรกาย (Physical Attractiveness) ความประทับใจใน

ตนเองนั้น มีพื้นฐานมาจากความคิดของบุคคลอื่นที่แสดงออกมาทางพฤติกรรมต่อตัวเรา ผลของความมีเสน่ห์ด้านรูปร่างนั้นเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก จากกระบวนการสังคมประเพณีและต่อเนื่องมาจนถึงวัยผู้ใหญ่

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith.1981 : 118 -119) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเองมี 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภายใน อันเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ และปัจจัยภายนอก ซึ่งเกี่ยวกับการได้รับความรู้สึกมีคุณค่าจากผู้อื่น

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่

1.1 ลักษณะทางกายภาพ (Physical Attributes)

ลักษณะทางกายภาพ เช่น ความมีเสน่ห์ด้านรูปร่าง ความแข็งแรงของร่างกาย ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว บุคลิกภาพหรือคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ปรากฏให้เห็น ซึ่งลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ นี้จะมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง บุคคลใดที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดี จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ด้อยกว่า

1.2 ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและผลงาน (General Ability, Capacity and Performance)

องค์ประกอบทั้ง 3 มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง โดยจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในสิ่งที่กระทำ จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การประสบความสำเร็จจะเป็นการเสริมแรงแก่ตนเองและทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (สุจิตรา เพื่อนอารีย์. 2533 : 21 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) การประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนจะมีสติปัญญาเข้ามาเป็นตัวสนับสนุนและส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษาเป็นสถานที่สำคัญสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเรียน และการเรียนเป็นกิจกรรมที่ใช้วัดการประสบความสำเร็จในช่วงชีวิตขณะนั้น สติปัญญาจึงมีผลต่อสมรรถภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จและส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง กล่าวคือเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง แต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแต่มีได้ด้วยทางสติปัญญาและยังมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง ซึ่งอาจจะสูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย อาจเป็นเพราะเด็กคนนั้นมีความสามารถทางด้านอื่นทดแทน เช่น การมีทักษะบางอย่างซึ่งทำให้เด็กมุ่งมั่นในด้านนั้นมากกว่าด้านวิชาการ (Coopersmith. 1981 : 123 – 125) ทั้งนี้ คูเปอร์สมิธ ยังพบว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ (Coopersmith. 1981 : 87 -94)

1.3 ภาวะทางอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective States)

เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกภาคภูมิใจ ความเป็นสุข ความวิตกกังวล หรือ

ภาวะอื่นที่อยู่ในตัวบุคคลทั้งที่แสดงออกและไม่แสดงออก ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการประเมินสิ่งที่ตนประสบและจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแล้วส่งผลต่อการประเมินตนเองในเวลาต่อมา บุคคลที่ประเมินตนเองในทางที่ดีจะมีความสุข ชื่นชมตนเอง แต่หากบุคคลประเมินตนเองในทางที่ไม่ดี จะไม่มีความพึงพอใจในภาวะปัจจุบันของตน หมดหวังในอนาคต (Coopersmith. 1981 : 130 – 134)

1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล (Self – Values)

ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลจะผันแปรตามค่านิยมและการใช้คุณค่าตลอดทั้งความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเขาให้ความสำคัญแตกต่างกัน เช่น คนที่ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากประสบความล้มเหลวก็จะเกิดความอายและความภาคภูมิใจในตนเองจะต่ำลง ถ้าบุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการเรียนก็就会有ความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมของตนเอง จะทำให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น (สุพรรณิ จันทรวิเศษ. 2539 : 16 ; อ้างอิงจาก Branshaw. 1981) นอกจากนี้บุคคลบางคนมีแนวโน้มที่จะใช้เกณฑ์ค่านิยมทางสังคมเป็นตัวตัดสินคุณค่าของตนด้วย

1.5 ระดับความมุ่งหวังหรือความปรารถนาของบุคคล (Aspiration) ระดับความมุ่งหวังของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน การพิจารณาตัดสินความภาคภูมิใจในตนเองเกิดจากการเปรียบเทียบผลงานและความสามารถของตนเองกับเกณฑ์ความสำเร็จที่ตนเองได้ตั้งไว้ ถ้าผลงานและความสามารถเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตนตั้งไว้หรือดีกว่าจะทำให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าผลงานและความสามารถไม่เป็นไปตามเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์ บุคคลจะคิดว่าตนเองไร้ค่า ทำให้ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 142 – 148)

1.6 ปัญหาต่าง ๆ และโรคภัยไข้เจ็บ (Problems and Pathology)

ปัญหาต่าง ๆ และโรคภัยไข้เจ็บ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพจิตทั่วไป อาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจ (Psychosomatic systems) กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดมีปัญหาดังกล่าวย่อมจะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และจะแสดงออกมาในรูปความวิตกกังวล มีความทุกข์ ส่วนบุคคลที่มีปัญหาดังกล่าวน้อย จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง (Coopersmith. 1981 : 134 -138)

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

2.1 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

คูเปอร์สมิธ (อรชุนา พุ่มสวัสดิ์. 2539 : 15 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981) ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ดังนั้น ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจึงเป็นรากฐานสำคัญในชีวิต เด็กที่ได้รับความรัก ความอบอุ่น การสนับสนุน และกำลังใจ ให้สิทธิเสรีภาพในการกระทำของเด็กกระเปียบกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่ใช้ปกครองลูก และการจัดการดูแลให้เด็กมีอิสระในขอบเขตที่กำหนดสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกและ

ปลอดภัยในชีวิต เชื้อมั่นในตนเองและมีความภาคภูมิใจในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith.1981 : 98 -117) ลำดับการเกิดและจำนวนลูกชาย ลูกสาวมีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดีของพ่อแม่ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของเด็กที่มีต่อตนเอง ด้วยนอกจากนี้สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ หากมีการหย่าร้างหรือแต่งงานใหม่ ก็อาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึกความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กบางคน โดยขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องด้วยว่า เขาได้ดำเนินการอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.2 การอบรมเลี้ยงดู ก็ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก ซึ่งแบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูไว้เป็น 3 แบบ ดังนี้

2.2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจบังคับหรือควบคุมดูแลมากเกินไป พ่อแม่ประเภทนี้จะมีลักษณะยึดมั่นในกรอบประเพณี กฎระเบียบต่าง ๆ มาก และจะบังคับควบคุมให้เด็กปฏิบัติตาม หากเด็กฝ่าฝืนจะลงโทษโดยไม่รับฟังเหตุผลของเด็ก จะยึดมั่นในความคิดของตัวเองเด็กต้องเชื่อฟังและอาจสั่งสอนให้เด็กมีความรับผิดชอบทำตามข้อบังคับของสังคม แต่ตนเองไม่ค่อยปฏิบัติตาม หรือ พ่อแม่ที่ควบคุม เอาใจใส่ ปกป้องลูกมากเกินไป จนกลายเป็นก้าวร้าวครอบงำลูกหรือมีความวิตกกังวล ห่วงใยลูกมากเกินไป จนทำให้เด็กรู้สึกกลัวขาดอิสระ ขาดความเป็นตัวของตัวเอง

2.2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล ให้ความรัก ความอบอุ่น พ่อแม่ ประเภทนี้จะมีเหตุผล ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ และนับถือต่อเด็กใช้อำนาจและบทบาทของตนอย่างเหมาะสม โดยเน้นการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ มีกฎระเบียบชัดเจนให้เด็กปฏิบัติ แต่ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้เด็กรู้สึกมีอิสระ รู้สึกมั่นคง และ ปลอดภัย พ่อแม่ก็จะปฏิบัติตามที่สอนลูกและให้ความช่วยเหลือเด็กตามความเหมาะสม ยอมรับในความคิดเห็น ความรู้สึกและคุณค่าอย่างที่ดีที่เป็นทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเอื้ออำนวยให้เด็กได้พัฒนาความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองให้สูงขึ้น

2.2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จะเป็นพ่อแม่ที่ไม่บังคับ ไม่ก้าวร้าว ไม่ลงโทษ ยอมรับในการกระทำของเด็กเกือบทุกอย่าง เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการตัดสินใจ การวางกฎระเบียบของครอบครัว สามารถกำหนดกิจกรรมของตนเองได้เป็นส่วนมาก โดยที่พ่อแม่ไม่ได้สนับสนุนให้เด็กประพฤติตนตามมาตรฐานของสังคมภายนอก พ่อแม่มักจะไม่มีความเห็นแย้งและมักหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับเด็กเมื่อเด็กไม่เชื่อฟัง

วิธีการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจบังคับหรือควบคุมดูแลมากเกินไปกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้น จะทำให้เด็กขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่มั่นใจในตัวเอง มีความรู้สึกกลัว ขาดความรัก มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ซึ่งต่างจากเด็กที่พ่อแม่เลี้ยงดูแบบมีเหตุผล ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง รู้สึกว่าตนเองมี

ความสามารถ มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง ดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสมตามความสามารถ

2.3 โรงเรียนและการศึกษา

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 9-10) โรงเรียนเป็นสถานที่พัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองต่อบ้าน โรงเรียนมีหน้าที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกมั่นใจในทักษะความสามารถและความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเมื่ออยู่ในชั้นเรียน เช่น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งไม่ขัดต่อกฎระเบียบที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ การฝึกนักเรียนให้แก้ไขปัญหาดัง ๆ จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองเป็นการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง

2.4 สถานภาพทางสังคม

สถานภาพทางสังคมเป็นตัวบ่งชี้ระดับชั้นทางสังคมของบุคคลเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน บทบาททางสังคม วงศ์ตระกูล สถานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยทั่วไปสถานภาพทางสังคมมักเน้นที่ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลซึ่งพิจารณาจากอาชีพรายได้ และถิ่นที่อยู่อาศัย บุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมในระดับสูงจะได้รับการปฏิบัติที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ตนเองมีคุณค่ามากกว่าบุคคลอื่น จึงทำให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองมากกว่าบุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมในระดับปานกลางและระดับต่ำ

2.5 สังคมและกลุ่มเพื่อน

การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและเพื่อนจะช่วยพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง หากบุคคลไม่ได้รับการยอมรับไม่อยู่ในความสนใจหรือไม่เป็นที่ประทับใจในกลุ่มเพื่อนจะทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ดังนั้น การเป็นสมาชิกของกลุ่มและการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน จึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล มีทั้งปัจจัยภายในที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและผลงาน ภาวะทางอารมณ์หรือความรู้สึก ค่านิยมส่วนบุคคล ระดับความมั่งคั่งหรือความปรารถนาของบุคคล และปัญหาต่าง ๆ และโรคภัยไข้เจ็บ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู โรงเรียนและการศึกษา สถานภาพทางสังคม สังคมและกลุ่มเพื่อน ประสบการณ์จากกระบวนการสังคมประเพณี เชื้อชาติ และ เพศ และ ความมีเสน่ห์ด้านรูปร่าง

1.1.5 ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1.5.1 **ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง** ได้มีผู้กล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

แบรนเดน (ธีระ ชัยยุทธยรรยง. 2544 : 21 ; อ้างอิงจาก Branden. 1987) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีดังนี้

1. มีใบหน้า ท่าทาง วิธีการพูด และการเคลื่อนไหวแผ่วไว้ด้วยความแจ่มใส ร่าเริง มีชีวิตชีวา มีความปิติยินดีปรากฏอยู่ในตัว
2. สามารถพูดถึงความสำเร็จ หรือ ข้อบกพร่องของตนได้อย่างตรงไปตรงมา และด้วยน้ำใจจริง
3. สามารถเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับคำสรรเสริญ การแสดงออกด้วยความรัก ความซาบซึ้ง
4. สามารถเปิดใจรับคำตำหนิและไม่ทุกข์ร้อนเมื่อมีผู้กล่าวถึงความผิดพลาดของตน
5. คำพูดและการเคลื่อนไหว มีลักษณะไม่กังวล เป็นไปตามธรรมชาติ
6. มีความกลมกลืนกันเป็นอย่างดี ระหว่างคำพูด การกระทำ การแสดงออก และการเคลื่อนไหว
7. มีเจตคติที่เปิดเผย อยากรู้อยากเห็น เกี่ยวกับแนวความคิดและประสบการณ์ใหม่และโอกาสใหม่ ๆ ของชีวิต
8. สามารถที่จะเห็นและสนุกสนานกับแง่ตลกขบขันของชีวิตทั้งของตนเองและผู้อื่น
9. มีเจตคติที่ยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อสถานการณ์และสิ่งท้าทายมีวิญญูญาณของการเป็นคนช่างคิด และไม่เอาจริงเอาจังกับชีวิตมากเกินไป
10. มีพฤติกรรมการแสดงออกในทางที่เหมาะสม
11. สามารถเป็นตัวของตัวเอง แม้ตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่มีความเครียด

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 150 – 155) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงสามารถรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริงมีความสอดคล้องกลมกลืนทั้งหมดของ “ตน” ตระหนักถึง ศักยภาพของตนมีจิตใจที่เปิดกว้าง และยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงสามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม มีความกระตือรือร้นเป็นผู้นำในการอภิปราย ความเป็นตัวของตัวเองในการแสดงความคิดเห็น และ มีความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถในการทำงานให้

ประสบกับความสำเร็จ และความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี ตลอดทั้งเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจและเคารพในตนเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบทั้ง ต่อตนเองและผู้อื่น อีกทั้งสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม

ริช ; และแบรนด (Rich ; & Brand.1993 : 92 -120) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความมั่นใจในตนเองจะยอมรับคำบ่นโดยไม่มีการแก้ตัว ไม่พยายามที่จะให้เป็นฝ่ายถูก หรือพูดจาเยาะเย้ยอีกฝ่าย และถ้ามีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้อื่น เขาจะรู้สึกอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น เป็นคนมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง ไม่มีความรู้สึกเหงาโดดเดี่ยว สามารถทำให้ชีวิตตนเองมีค่าอยู่เสมอ และมีลักษณะคำนึงถึงอนาคต จะไม่หวั่นไหวไปกับอดีตที่ผิดพลาด แต่จะเรียนรู้จากความผิดพลาด สามารถจัดการกับทุกมิติของอารมณ์ โดยไม่ให้อารมณ์นั้น ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมในทางลบ คือ จะไม่นำอารมณ์ เช่น อารมณ์โกรธ อิจฉาริษยา มาเป็นสาเหตุ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการทำลายมนุษยสัมพันธ์ เพราะพวกเขาตระหนักว่าอารมณ์ไม่สามารถหยุดยั้งสิ่งที่กำลังเผชิญได้ แต่ตัวเราสามารถควบคุมอารมณ์ให้มันคงได้ และจะช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนหรือต้องการคำสรรเสริญยกย่อง เพราะตระหนักว่าการช่วยเหลือผู้อื่นทำให้ได้รับประโยชน์จากการช่วยนั้น เป็นการเพิ่มความรู้ให้ตัวเองด้วย รวมถึงมีการยอมรับว่าบุคคลอื่นเป็นคนเก่ง และมีความสามารถ ซึ่งการยอมรับบุคคลอื่นเป็นสิ่งที่ดี เป็นตัวชี้ว่าคุณยอมรับตัวคุณเอง

เกียรตวิวรรณ อมาตยกุล (2543 : 88 – 89) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นคนกล้าแสดงความคิดเห็นที่คิดว่าถูกต้อง แม้ว่าความคิดเห็นนั้นจะแย้งกับความเห็นของคนส่วนใหญ่ เป็นคนที่ไม่ได้เชื่อในทุกสิ่งทุกอย่างที่ พ่อแม่ ครู อาจารย์ สอนและปฏิบัติ แต่มีการนำมาพิจารณาด้วยตนเอง ว่าสิ่งใดควรเชื่อสิ่งใดไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรปฏิบัติตามสิ่งใดที่ไม่ควรปฏิบัติตาม เป็นคนที่สามารถเลือกวิชาชีพที่ตนเองชอบและเหมาะสมได้ด้วยตนเอง และเป็นคนที่สามารถเลือกคู่ครองได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้พ่อแม่ หรือเพื่อนเลือกให้ เป็นต้น

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2544 : 21) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะมีลักษณะทางร่างกาย โดยมีลักษณะ ดังนี้

1. ดวงตาสดใส และมีชีวิตชีวา
2. ใบหน้าผ่อนคลาย ไม่เครียด มีสีสัน เป็นธรรมชาติ (ไม่ดูอมโรค) และผิวหนังมีน้ำ
3. คางตั้งตรงตามธรรมชาติ
4. ขากรรไกรผ่อนคลาย
5. ไหล่ทั้ง 2 ข้าง อยู่ในท่าที่ผ่อนคลายและตั้งตรง
6. มือทั้ง 2 ข้าง ผ่อนคลาย นิ่มนวล และสงบ ไม่สั่น

มีนวล

7. แขนทั้ง 2 ข้าง ห้อยด้วยความผ่อนคลาย และเป็นธรรมชาติ
8. ท่าทางผ่อนคลาย ตัวตรง และสมดุล
9. เดินอย่างสง่าผ่าเผย ไม่ดูก้าวร้าว หรือแบกความทุกข์
10. น้ำเสียงนุ่มนวล เหมาะสมกับสถานการณ์ และมีการออกเสียงที่ชัดเจน

1.1.5.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

ดิงเมเยอร์ (ธีระ ชัยยุทธยรรยง. 2544 : 22-23 ; อ้างอิงจาก Dinkmeyer. 1965) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะมีความรู้สึก ดังนี้

1. คิดว่าตนเองไม่ใช่คนสำคัญ
2. ไม่ใช่เป็นบุคคลที่คนอื่นชอบหรือไม่รู้เหตุผลที่คนอื่นมาชอบตน
3. ไม่สามารถทำอะไรได้หลาย ๆ อย่างที่อยากจะทำ หรือทำตามแนวทางที่คิดว่าจะเป็น
4. ไม่แน่ใจในความคิดและความสามารถของตนเอง เห็นค่าความคิดเห็นของ

บุคคลอื่นและงานของคนอื่นดีกว่าของตนเอง

5. คิดว่าไม่มีใครสนใจตนเอง
6. ไม่กล้าตำหนิใคร
7. ไม่ชอบทำอะไรที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ
8. ไม่สามารถที่จะบังคับตนเองเมื่อมีอะไรเกิดขึ้น และคาดหวังว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะเลว

ร้ายลงไปอีกแทนที่จะดีขึ้น

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 132-134) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในภาวะความไม่สอดคล้องกลมกลืนของ “ตน” มักใช้กลไกป้องกันตนเอง ระบุว่าตนเองด้อยค่า ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลเหล่านี้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย วิตกกังวล เก็บตัว ไม่กล้าแสดงออก ไม่ชอบการแสดงตน ขาดความนับถือตนเอง แสวงหาการยอมรับจากบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดการยอมรับตนเอง ไม่กล้ายุ่งเกี่ยวกับการกระทำที่อาจถูกปฏิเสธหรือได้รับคำตำหนิ ทั้งนี้ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มักแสดงความเข้มแข็งให้ปรากฏออกมาเสมอ ๆ แต่แท้จริงแล้ว บุคคลเหล่านี้จะมีความรู้สึกหวาดกลัว ท้อแท้ ไม่มั่นใจในตนเอง มักตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคนอื่น ไม่กล้าปฏิเสธในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ กลัวการตัดสินใจของคนอื่นที่มีต่อตัวเอง หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ มีความยุ่งยากในการแก้ปัญหา ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นได้ กลัวการเข้าสังคมเพราะรู้สึกว่าตนเองงุ่มง่าม และจะทำให้คนรอบข้างเดือดร้อน มักนำความคิดของคนอื่นมาใส่ใจ มักคิดว่ากลุ่มเพื่อนไม่ให้การยอมรับ ไม่ให้ความสนใจ และเกิดความรู้สึกเสียใจบ่อย ๆ

ริช ; และ แบรินด์ (Rich ; & Brand. 1993 : 101) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ เป็นบุคคลที่มีความคิดในแง่ลบ กลัวการลงมือปฏิบัติงานและกลัวต่อการช่วยเหลือผู้อื่น มี

การกล่าวโทษบุคคลอื่นต่อความผิดพลาดหรือล้มเหลว มีการโกหก หรือปิดบังซ่อนเร้นสิ่งที่ไม่ดีของตนเอง เป็นคนขาดงานบ่อยและมักจะป่วยบ่อย ชอบดื้อรั้น ชอบก่อความเดือดร้อน ชอบก่อจลาจล เป็นบุคคลที่มักใช้เวลาที่แน่นอนในการทำงาน พวกนี้จะไม่ทำงานในเวลาที่เขาไม่จำเป็นต้องทำ ไม่มีการอุทิศเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ยิ่งกว่านี้บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มักมีความรู้สึกไม่เป็นมิตร รู้สึกเกลียดชังผู้อื่น ไม่มีความเคารพนับถือผู้อื่น และพยายามหาทางเอาคืนบุคคลที่เป็นศัตรูหรือไม่ถูกกัน เพื่อรักษาน้ำในสถานการณ์ที่ยากลำบาก

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2544 : 23) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีลักษณะดังนี้

1. มีปัญหาทางด้านจิตใจมากกว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง เช่น มีความวิตกกังวล นอนไม่หลับ ไม่มีความสุข และเกิดอาการผิดปกติทางร่างกาย
2. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจจะเป็นเพราะตั้งเป้าหมายในชีวิตสำหรับตนต่ำ
3. มีอาการหมกมุ่นกับความคิดตัวเอง อ่อนแอต่อการถูกปฏิเสธ และต้องการ การยอมรับจากสังคมมาก
4. มีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองในทางลบ มักได้รับการปฏิเสธจากคนอื่นมากกว่าบุคคลที่มีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองในแง่ดี
5. มักมองความคิดของผู้อื่นแล้วทำลายซ้ำเติม เพื่อให้ตนเองเกิดความรู้สึกสบายใจ แต่การกระทำนี้กลับเป็นผลเสียเพราะเป็นการซ้ำเติมตัวเองมากขึ้น และยังทำให้ผู้อื่นเกลียดตนมากขึ้นด้วย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จะมีทั้งบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง และบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ซึ่งหากบุคคลใดมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงก็จะสามารถรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง และยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี และส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้นให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม แต่หากบุคคลใดมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะทำให้ตัดสินคุณค่าภาพพจน์ของตนเองในด้านที่ไม่ดี รวมทั้งมีความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรกับบุคคลอื่น มักจะกล่าวโทษผู้อื่นอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นได้

1.1.6 กระบวนการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง

แซสซี (ภาณุพงษ์ คงจันทร์. 2548 : 20 ; อ้างอิงจาก Sasse. 1978) เสนอวิธีการสร้างเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

1. สร้างความมั่นใจในตนเอง โดยนึกถึงความสำเร็จข้างหน้าในชีวิต
2. ระลึกถึงตนเองเมื่อสามารถทำงานให้ลุล่วงไปด้วยดี โดยให้รางวัลตนเอง โดย

อาจจะชมเชยตนเองหรือให้สิ่งที่มีความหมายสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราเกิดความรู้สึกที่ดีต่องานที่เราทำมากขึ้น ซึ่งแน่นอนที่สุดย่อมส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

3. สะสมบันทึกความสำเร็จ หาสมุดบันทึกเพื่อเขียนบันทึกความสำเร็จที่เราได้รับสิ่งที่เราทำได้ดีเป็นเวลาติดต่อกันหลาย ๆ สัปดาห์ หรือหลายเดือน โดยอาจจะประสบความสำเร็จในโครงการต่าง ๆ การช่วยให้ผู้อื่นมีความสุข งานในโรงเรียน การทำงาน หรือด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญกับตน

จอห์นสัน (ภาณุพงษ์ คงจันทร์.2548 : 20 ; อ้างอิงจาก Johnson. 1979) ได้เสนอวิธีการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองไว้ว่า ต้องเป็นกระบวนการเข้าร่วมกลุ่ม ภายใต้บรรยากาศที่สร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อตนเอง จะต้องมีลักษณะต่อไปนี้

1. บุคคลนั้นได้รับการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข
2. บุคคลนั้นได้รับการสนับสนุน การยอมรับทั้งด้านวิชาการ และด้านส่วนตัว โดยกลุ่มเพื่อนบุคลากรในโรงเรียน เช่น ครู และ อาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้อำนวยการ
3. เข้าใจความรู้สึกของบุคคลนั้น
4. บุคคลนั้นได้รับการตอบสนองด้านร่างกาย
5. บุคคลนั้นได้รับการตอบสนองด้านจิตใจ
6. ความผิดพลาดหรือความล้มเหลวเป็นตัวช่วยให้เกิดความวิตกกังวลในระดับปานกลาง

7. บุคคลนั้นสามารถสร้างกำลังใจในชีวิตให้กับตนเองได้

แบรดชอร์ (Bradshaw. 1981 : 5-12) ได้กล่าวถึง กระบวนการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

1. การได้รับผลสำเร็จด้านวิชาการและการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายความคาดหวังต่าง ๆ ซึ่งเริ่มจากความคาดหวังเหล่านี้จะถูกกำหนดโดยบุคคลอื่น ต่อมาเป้าหมายความคาดหวังจะเป็นของตนเอง
2. ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกได้รับการยอมรับได้รับการเห็นคุณค่าและความเอาใจใส่จากบุคคลที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อตนเอง
3. การได้รับโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมส่วนตัวที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น
4. ประสบการณ์ที่จะเพิ่มอำนาจส่วนบุคคลหรือการมีอิทธิพลเหนือเหตุการณ์และบุคคลที่มีความสำคัญต่อเรา เช่น เสียงของทารกที่ร้องเมื่อต้องการอาหารหรือความอบอุ่นเป็นอำนาจส่วนบุคคลที่สามารถเรียกร้องความเอาใจใส่จากแม่ได้ ในวัยผู้ใหญ่สิ่งเหล่านี้จะเป็นการได้รับ

ตำแหน่งในกลุ่มองค์กรหรือการมีตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น

เมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์เหล่านี้ อาจจะเป็นด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่ง ด้านก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น อัตมโนทัศน์ก็จะเป็นบวกมากขึ้น อันจะส่งผลทางบวกต่อคุณลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล คือ การยอมรับข้อผูกพัน ความมั่งคั่งส่วนบุคคล ความใจกว้าง ความไว้วางใจ การเผชิญหน้า ความคิดสร้างสรรค์ การดูแลเอาใจใส่ การแสดงออก ความกล้าปราศจากอคติ การอุทิศตน การเสี่ยงเพื่อชีวิตที่ดี การทดลอง ความเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งลักษณะเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาของบุคคลและองค์การ

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2544 : 24-25) ได้กล่าวไว้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถเสริมสร้างให้เพิ่มขึ้นและลดลงได้ตลอดชีวิตของเรา และมีหลายวิธีในการเสริมสร้างและเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

1. ด้านที่เกี่ยวกับตนเอง

1.1 พึงระลึกเกี่ยวกับตนเองว่าตนเท่านั้นที่ควบคุมภาพพจน์ของตนเองได้ตัวเราเท่านั้นที่มีอำนาจที่จะเปรียบเทียบภาพพจน์ของตนเอง ข้อสนเทศที่ได้รับจากผู้อื่นอาจมีอิทธิพลก็จริง แต่เราจะยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ย่อมขึ้นอยู่กับตัวเราเอง เพราะภาพพจน์จะเป็นอย่างไรอยู่ในเรานั้นแหละ

1.2 อย่าให้คนอื่นมากำหนดมาตรฐานให้แก่เรา เพราะผู้คนรอบข้างคอยบอกเราอยู่ตลอดเวลาว่าให้ทำอย่างโน้นทำอย่างนี้ บางครั้งคนอื่นก็มีเจตนาดี ทำให้เรายอมรับคำแนะนำนั้น ๆ ซึ่งเป็นมาตรฐานของเราเอง ซึ่งอาจทำให้เราไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทางที่ดี เราควรคิดให้รอบคอบว่าสิ่งที่ทำอยู่นั้นเป็นเป้าหมายส่วนตัว และควรมีมาตรฐานเป็นของตนเอง

1.3 พึงระวังการตั้งเป้าหมายของตนเองที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง แม้ว่าเราจะมีเป้าหมายที่จะทำให้สำเร็จแต่ก็ควรตั้งคำถามว่า “เป้าหมายนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือไม่” บางคนคาดหวังเกี่ยวกับตัวเองสูงโดยเอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิงที่เขาเลอเลิศ และประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีแล้ว แทนที่จะเปรียบเทียบกับผู้อื่นที่อยู่ในรัศมีใกล้เคียงกัน ก็ดูไม่สมเหตุสมผล ซึ่งอาจทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำลงเพราะไม่สามารถถึงเป้าหมายของตนเองที่วางไว้

1.4 พยายามปรับความคิดที่ซอมองอะไรในแง่ลบ บุคคลที่มักคิดอะไรในทางลบ มักมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ เช่น เมื่อประสบความสำเร็จเล็กน้อยก็มักตำหนิตนเอง ถ้าเกิดล้มเหลวแล้วได้รับการคัดเลือกก็จะให้เหตุผลว่าไม่มีใครสมควร แต่ถ้าตงงานก็จะพูดซ้ำเติมตัวเองว่า เพราะตัวเองเป็นคนโง่จริง ๆ

1.5 มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง สำนวญตนเองพบว่ามีอะไรบกพร่องแล้วพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไข

1.6 มองบุคคลอื่นด้วยสายตาที่ชื่นชมเป็นมิตร บุคคลที่มองบุคคลอื่นด้วยสายตาที่ชื่นชมและเป็นมิตร จะทำให้ได้รับการยอมรับ ความไว้วางใจ และชื่นชมกลับมาจากบุคคลอื่นเช่นกัน จะช่วยให้เกิดความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น แต่ถ้าบุคคลมองผู้อื่นด้วยสายตาที่ประสกริร้ายจะเป็นการตัดสัมพันธ์ภาพของตนเองกับผู้อื่น และจะเกิดความรู้สึกไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

2. ด้านของ ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง

2.1 ควรให้การยอมรับในตัวเด็ก

2.2 เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามวิถีทางของเด็ก

2.3 ไว้วางใจให้เด็กได้กระทำตามความต้องการหรือความปรารถนาของเขา

2.4 ช่วยสร้างให้เด็กมีความสามารถในการหยั่งรู้และคิดล่วงหน้าถึงผลการกระทำทุกชนิดของเด็ก ด้วยการใช่วิธีการช่วยผู้ให้เด็กรู้จักใช้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย

2.5 ให้กำลังใจให้เด็กเกิดความกล้า ความหวัง และความมั่นใจให้เขาเผชิญ และจัดการกับอุปสรรคต่าง ๆ หรือ ปัญหาต่าง ๆ ที่ยุ่งยากในชีวิต ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความมานะ อดทนอย่างดียิ่ง

2.6 สอนเด็กให้ความรักทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น ให้เขามีเจตคติที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีค่าเท่ากันด้วยการอธิบายและอธิบายถึงค่านิยมพื้นฐานกับเด็ก ได้แก่ ความรักและเห็นค่าในตนเอง และผู้อื่น ให้เด็กรู้จักถึงความชื่นชมยินดี ในการให้และการห่วงใยกันและกัน

2.7 ช่วยให้ผู้เด็กได้พิจารณาให้เห็นแจ้งว่าความเชื่อที่ว่า ตนต้องประสบความล้มเหลวอย่างสมบูรณ์แบบ จะล้มเหลวไม่ได้ ตนต้องได้รับความรัก ความชอบพอ และการยกย่องจากทุกคนที่ตนได้พบเห็น สิ่งที่ไม่เป็นมงคลไม่ควรก้าวเข้ามาในชีวิต และตนต้องได้รับทุกสิ่งทีปรารถนาและทันที เป็นความเชื่อที่ไร้เหตุผล เด็กจะมีสภาพที่ดีขึ้น สามารถจัดความคิดใหม่ในรูปที่ตรงกับความจริงและมีเหตุผล ตลอดจนชี้ให้เห็นสิ่งดี ๆ ที่เขาเคยทำ ให้เขามองเห็นจุดดี เห็นว่าตนมีค่าแม้ว่าจะเคยทำอะไรไม่ดีมาในชีวิต เพิ่มและสร้างความคิดดี ๆ ให้เขา

2.8 ให้เด็กสร้างมโนภาพว่าตนมีอำนาจในตนที่จะบังคับใจตนเองได้ ให้รู้สึกว่าเขาเป็นคนเก่ง มีความสามารถ ด้วยการให้กำลังใจ และคิดถึงภาพดีงาม

2.9 สะท้อนความรู้สึกที่ดีต่อเด็ก เมื่อเด็กได้กระทำถึงสิ่งที่ดีงามใหม่ ๆ ในแต่ละวัน

2.10 พ่อแม่ ผู้ปกครองร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็กด้วยความรักความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเต็มศักยภาพ

2.11 พ่อแม่ ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้สึก ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก

3. ด้านครูทำหน้าที่แนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษา

ครูทำหน้าที่แนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษา ควรจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมที่เป็นการสร้างเสริมให้เด็กเกิดความไว้วางใจ

3.2 จัดกิจกรรมที่เป็นการสร้างเสริมให้เด็กกล้าเปิดเผยหรือแสดงความรู้สึก

3.3 จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับข้อมูลป้อนกลับในทางบวก

3.4 จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ

3.5 จัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดทักษะการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.6 จัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดทักษะการยอมรับตนเอง ทักษะการควบคุมตนเอง

ทักษะการพึ่งตนเอง และทักษะการสร้างความมั่นคงในตนเอง

3.7 จัดกิจกรรมให้เด็กเกิดทักษะการรู้จักตนเอง การรัก และเห็นคุณค่าในตนเอง

และทักษะการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหา

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544 : 147-148) ได้เสนอวิธีการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองที่ให้กับเด็ก โดยกล่าวว่าสิ่งสำคัญมากที่สุดในการสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับลูก คือ ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันภายในครอบครัว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ให้ความรักที่ไม่มีเงื่อนไข โดยพ่อแม่อย่าบอกว่าจะรักลูกเมื่อลูกเป็นคนดี หรือเรียนเก่ง ความรักที่พ่อแม่มีต่อลูกไม่ควรตั้งอยู่บนเงื่อนไขของความดี ไม่ดี หรือความเก่ง ไม่เก่ง เด็กต้องรู้ว่า แม้ว่าเขาไม่ดี หรือเก่งไม่พอ พ่อแม่ก็ยังคงรักเขา เด็กที่รู้ตัวว่าพ่อแม่รักเขาเสมอไม่ว่าเขาจะเป็นเช่นไร นั้นมักจะพยายามทำสิ่งต่าง ๆ อย่างสุดความสามารถเพื่อให้พ่อแม่ภาคภูมิใจเขาทำดีเพราะเขารู้สึกดีกับตัวเอง ไม่ใช่ทำเพราะต้องการพิสูจน์คุณค่าของตนเองว่าสมควรที่จะได้รับความรักจากพ่อแม่หรือไม่

2. ให้การยอมรับนับถือในตัวเด็ก โดยพ่อแม่ต้องยอมรับว่าลูกเป็นคนอีกคนหนึ่งที่แตกต่างกันออกไปเป็นคนที่มีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตนเอง เด็กที่โตมาด้วยการยอมรับนับถือจากพ่อแม่ จะยอมรับนับถือตัวเองและภาคภูมิใจในตนเองด้วย

3. ช่วยให้อ自己有พื่อใจในตนเอง โดยพ่อแม่ จะต้องทำให้ลูกรู้สึกว่าเขาเป็นบุคคลที่พิเศษ “ไม่มีใครเป็นเขาได้ดีเท่าเขา” การบอกเช่นนั้นไม่ได้หมายความว่า ลูกไม่ต้องปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นแต่หมายความว่า เขาสามารถเป็นตัวของตัวเองได้อย่างภาคภูมิใจและไม่ต้องพยายามเป็นคนอื่นให้เสียเวลา

4. หัดให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง ความตระหนักว่าตนเองเป็นคนมีประสิทธิภาพและเป็นคนเก่งนั้นเกิดจากการที่เด็กได้มีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง สามารถคิดและตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ

ได้ด้วยตัวเอง หากพ่อแม่ไม่ให้ได้คิดเองทำเองบ้างก็เป็นการบอกว่าลูกไม่เก่งพอ พ่อแม่ไม่เชื่อในความสามารถของลูก พ่อแม่กลัวว่าลูกจะคิดผิด ทำผิด ตัดสินใจผิดพลาดที่ตามมาคือเด็กจะรู้สึกว่าคุณไม่ไว้ประสิทธิภาพและพึ่งตนเองไม่ได้

5. มีความคาดหวังที่เหมาะสม พ่อแม่ต้องมีความคาดหวังที่เหมาะสมกับเด็กและมีมาตรฐานสูงสำหรับเด็ก ไม่ว่าด้านความประพฤติหรือผลงาน พ่อแม่ต้องทำให้ลูกรู้ว่าคุณมีความเชื่อว่าลูกจะทำได้ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เด็กทำในสิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่เขาจะทำได้

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า วิธีการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองสามารถพัฒนาได้โดยการให้บุคคลได้รับผลสำเร็จด้านวิชาการ การได้รับการยอมรับ คุณค่าของตนเอง การได้แสดงพฤติกรรมตามค่านิยมส่วนตัว และประสบการณ์การเพิ่มอำนาจ ซึ่งการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง อาจต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคคลในครอบครัว ครู อาจารย์ ซึ่งหากทุกฝ่ายร่วมมือกัน การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองจะบรรลุผล ส่งผลทำให้บุคคลนั้นมีสุขภาพจิตดีและการปรับตัวดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาองค์การให้เจริญก้าวหน้า

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คูเปอร์สมิธ (พิสิทธ์ บุญมาก. 2533 : 30 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1960) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในระดับเกรด 5 และ 6 จำนวน 102 คน พบว่า เด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะมีความวิตกกังวลน้อยกว่าเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นเด็กที่ได้รับความนิยมชมชอบสูงกว่า และเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะยอมรับความผิดพลาด หรือความล้มเหลวของตนเอง เพื่อที่จะนำมาแก้ไข ในขณะที่เด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะไม่ยอมรับความผิดพลาดและปกปิดไว้

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1967 : 425) ศึกษาและสร้างแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง สรุปว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ เป็นบุคคลที่เก็บตัว ไม่ชอบปรากฏตัวในที่ชุมชน ส่วนพวกที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นพวกที่มีชื่อเสียงเป็นรู้จักของคนทั่วไป

ไวลี่ (สถิตย์ ภัศระ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Wylie. 1979) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น พบว่า เพศชาย และเพศหญิง มีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

จุฮาซซ์ (สตีลท์ ภัศระ. 2535 : 29 ; อ้างอิงจาก Juhasz. 1985) ได้ศึกษา การวัด ความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 12-14 ปี ผลการศึกษาพบว่า อายุจะเป็นองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง

1.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

จารุวดี บุญยารมย์ (2541 : 58) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เข้ารับการ สงเคราะห์ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เข้ารับการ สงเคราะห์เพศหญิงที่มีอายุ 15-18 ปี และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จำนวน 16 คน ผลการศึกษา พบว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง มีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นไม่แตกต่างกัน

ระจิตรแก้ว เล็กอุทัย (2542 : 44-45) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความ ภาคภูมิใจในตนเองของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2541 จำนวน 323 คน เป็นนิสิตชาย 160 คน และนิสิตหญิง 163 คน พบว่า เพศหญิง ชั้นปีที่ 4 บุคลิกภาพ ความผูกพันต่อสถาบัน ความพึง พอใจในการเรียนแพทย์ อาชีพของผู้ปกครองหรือรัฐวิสาหกิจ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับสมาชิกใน ครอบครัว และบรรยากาศทางการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรารธนา ช้อนแก้ว (2542 : 61) ได้ศึกษา การใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็น สื่อเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดระยอง พบว่า กลุ่มเยาวชนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการออกกำลังกายทำแบบอารบิคแดนซ์และ แบบการฝึกวิ่ง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผลและด้านการปรับตัวเกี่ยวกับอารมณ์ สูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ได้รับการฝึก

ศศิวิมล บุราณทวีคุณ (2547 : 97) ได้ศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจใน ตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร พบว่าสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้าน ราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน ระดับชั้นการศึกษา ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจใน ตนเองสูง จะมีความวิตกกังวลน้อยกว่านักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ นักเรียนที่มีวุฒิภาวะ ทางอารมณ์สูง จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ต่ำ นอกจากนี้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ระดับชั้น

การศึกษา ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ บุคลิกภาพ ความผูกพันต่อสถาบัน ความพึงพอใจในการเรียนแพทย์ อาชีพของผู้ปกครองหรือรัฐวิสาหกิจ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับสมาชิกในครอบครัว และบรรยากาศทางการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

อัมพร ทองจรรยา (2548 : 31) ได้กล่าวว่า สังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเพศชาย เพศหญิงการประสบความสำเร็จของเพศชายมักจะถูกมองว่าเกิดจากความสามารถ ในขณะที่ความสำเร็จของเพศหญิงกลับถูกมองว่ามาจากความพยายามหรือความโชคดียังนั้น โดยส่วนใหญ่เราจะพบว่าเพศหญิงมีความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองต่ำกว่าเพศชาย ระดับของความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองนั้นก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ ด้วย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

เพศเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีผู้ศึกษาว่า มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองหรือไม่ ดังนี้

2.2.1.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มิลเลอร์ (Miller. 1975 : 141-142) ได้ทำการศึกษาผลของอายุ การศึกษาและฐานะของแม่ที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวลูก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคนผิวดำที่อาศัยอยู่ในเมืองจำนวน 61 คน และคนผิวขาวที่อาศัยอยู่แถบชานเมือง จำนวน 97 คน และใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคุเปอร์สมิธ พบว่า เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

ไวลี่ (Wyle. 1979 : 96) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

ชวาตซ์ (Chavatz. 1988 : 85) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นเชื้อสายยิวจำนวน 255 คน ในประเทศแคนาดา โดยใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์ก พบว่า เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

2.2.1.2 งานวิจัยในประเทศไทย

นิพนธ์ แฉ่งเอี่ยม (2529 : 50) ได้ทำการศึกษา บุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า นักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

อายุ หมายถึง จำนวนปีตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยอายุเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดฐานะของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นและการปฏิบัติแตกต่างกันไปตามประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ลีเวนเบอร์ก (Levenberg. 1976 : 29) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนเกรด 3-6 จำนวน 400 คน จากครอบครัวชนชั้นต่ำ และชั้นกลาง โดยแบ่งตามเพศและระดับชั้นเรียน พบว่านักเรียนถ้าอายุมากขึ้น จะมีความแม่นยำในการประเมินตนเองมากขึ้น และมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นด้วย

จูฮาสส์ (Juhass. 1985 : 47) ได้ศึกษา การวัดความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 12-14 ปี ผลการศึกษาพบว่าอายุจะเป็นองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

อัมพร ทองจรรยา (2547 : 75) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของครูศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 ผลการศึกษาพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของครู

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า อายุน่าจะมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นการศึกษา

ระดับช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งแบ่งเป็น ระดับชั้นการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นการศึกษา

2.2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มัลลิส, มัลลิส ; แลนอร์แมนดิน (เพยาร์ ผลภาพ. 2539 : 72 ; อ้างอิงจาก Mullis, Mullis ; & Normandin. 1992) ศึกษาเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น ในแบบ Cross – section และ Longitudinal โดยการศึกษาแบบ Longitudinal ใช้กลุ่มตัวอย่าง 270 คน ทำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ ในขณะที่ศึกษาอยู่ในระดับ 9 ระดับ 10 และระดับ 11 ผลการศึกษาพบว่า ระดับชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ กล่าวคือ เมื่อกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น ความภาคภูมิใจในตนเองก็สูงขึ้นตามลำดับ ส่วนการศึกษาแบบ Cross – section พบว่า ไม่มีความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตนเองทั้ง 3 ระดับชั้นเรียน

2.2.3.2 งานวิจัยในประเทศไทย

สุนารี เตชะโชติวัฒน์ (2527 : 64) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันจะมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันจะมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

2.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไอแซกส์ อาโนลด์ ; และไมลีย์ (อุทุมพร เครือคนโท. 2540 : 11 ; อ้างอิงจาก Eysenck, Arnold ; & Meili. 1972) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำที่ต้องอาศัยความสามารถทั้งทางร่างกายและทางสติปัญญา ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวบุคคล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้จากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกต หรือ การตรวจการบ้าน หรือ อาจได้ในรูปของเกรดจากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการที่ซับซ้อน และระยะเวลาอันพอสมควร หรือ อาจได้รับการวัดแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

กู๊ด และคนอื่นๆ (Good ; & others. 1973 : 7) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือ ผู้รับผิดชอบในการสอน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน

อัจฉรา สุขารมณ ; และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 3) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งได้ประเมินผลจากหลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป (Published Achievement Test)
2. กระบวนการที่ได้จากเกรดเฉลี่ยของโรงเรียน (School Grade) ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาที่ยาวนาน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามในการเรียน ซึ่งประเมินได้จากคะแนนสอบ หรือผลงานที่ได้รับมอบหมาย หรือจากทั้งสองอย่าง และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้สามารถแยกกลุ่มของนักเรียนออกเป็นระดับต่าง ๆ ได้แก่ สูง กลาง ต่ำ

2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ลีเวนเบิร์ก (สุนารี เตชะโชติวิวัฒน์. 2527 : 23 ; อ้างอิงจาก Levenberg. 1976) ศึกษาเรื่องการประเมินตน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนเกรด 3-6 จำนวน 400 คน จากครอบครัวชนชั้นต่ำและชั้นกลาง โดยแบ่งตามเพศและระดับชั้นเรียน พบว่า การประเมินตน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวก และถ้าอายุมากขึ้นจะมีความมั่นใจในการประเมินตนเองมากขึ้น และมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น ด้วย

คอตตอน (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก Cotton. 1980) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มารูยาม่า , รูบิน และคิงส์เบอรี (Maruyama, Rubin ; & Kingsbery. 1981 : 24) ได้ศึกษา ความภาคภูมิใจในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ความสามารถทางสติปัญญา และระดับชั้นทางสังคมมีสหสัมพันธ์กันอย่างสูง และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในตนเอง แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

เยกตา (Yekta. 1984 : 35) ศึกษาผลของการฝึกอบรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีมีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม

2.2.4.2 งานวิจัยในประเทศไทย

ยุพิน นิสยันต์ (2521 : 85) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.5 บุคลิกภาพ

2.1.5.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นลักษณะที่สำคัญส่วนหนึ่งในบุคคลที่สามารถแสดงออกในลักษณะพฤติกรรมส่วนตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งในการให้ความหมายนั้นได้มีนักวิชาการและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้คำจำกัดความไว้ อาจกล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

ฮิลการ์ด; และแอทกินสัน (วรรณวิมล สุริยะ. 2541 : 42 ; อ้างอิงจาก Hilgard ; & Atkinson. 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแห่งลักษณะของบุคคลและวิธีการในการแสดงออก ซึ่งมีการกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม

ไอแซกส์ (วิลเลียม เชียววิมล. 2542 : 8 ; อ้างอิง จาก Eysenck. 1970) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ความหมายของบุคลิกภาพ ซึ่งพิจารณาได้สองมิติ คือ มิติแรกเป็นการแสดงตัวและการเก็บตัว ประกอบด้วยลักษณะย่อย ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมมือ-ไม่ร่วมมือ เข้าสังคม-แยกตัว เข้าใกล้-ถอยหนี กระตือรือร้น-เฉื่อยชา มิติที่สองเป็นลักษณะทางอารมณ์ เช่น ความวิตกกังวล ความหวาดกลัว ความเคร่งครัด ความเพ้อฝัน เป็นต้น

มอริสส์ (ปัทมา บุญเจริญ. 2541 : 10 ; อ้างอิงจาก Morris. 1979) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง รูปแบบของลักษณะต่าง ๆ ประจำตัวของบุคคลที่เกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิดและทัศนคติ

นวลละ สุภาพล (2527 : 3-4) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง การรับรู้พฤติกรรมรวมทั้งหมดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งในสิ่งที่มองเห็นได้ เช่น ลักษณะของพฤติกรรม และสิ่งที่มองไม่เห็น เช่น ความคิด ความสนใจ ซึ่งจะทำให้บุคคลอื่นสามารถที่จะเข้าใจและแยกแยะความแตกต่างของบุคคลนั้นจากบุคคลอื่นได้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2531 : 5-6) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน ซึ่งส่วนภายนอกจะเป็นส่วนที่มองเห็นได้ชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งกาย เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่บุคคลได้แสดงออก ซึ่งเรียกว่าเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่รวมคุณลักษณะทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนลักษณะกิริยาท่าทาง การแสดงออกทางอารมณ์ การปรับตัว ค่านิยม พฤติกรรม ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม มีผลทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ

2.1.5.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

อีริกสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1959) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้น มิได้หยุดอยู่แต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วย พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมาเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูง ต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องของร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน มือติดกัน เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิต และบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่น ๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ระยะสำคัญของการพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนมาก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วย พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล ซึ่งจะมีการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

2.1.5.3 ความหมายของบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว

ในปี ค.ศ. 1923 จุง (ทศพร มณีศรีขำ ; และ นิรันดร์ จุลทรัพย์. 2542 : 9-10 ; อ้างอิงจาก Jung. 1923) ได้ตั้งทฤษฎี “จิตวิทยาเชิงวิเคราะห์” โดยเขียนแนะนำไว้ในหนังสือ “Psychological Type” ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก จุง แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพเก็บตัว (Introvert) บุคคลพวกนี้จะสนใจเรื่องภายในของตนเองยึดความรู้สึกและอุดมคติของตนเองเป็นหลัก เป็นคนที่ไม่ชอบสังคมกับผู้อื่น เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อฟังและการกระทำทุกอย่างที่เกิดขึ้นจะขึ้นอยู่กับตนเองเป็นส่วนใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าผูกพันกับสังคม หรือผูกพันต่อผู้อื่น

2. บุคลิกภาพแสดงตัว (Extrovert) เป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอก มีความรู้สึกไว ต่อสถานการณ์และความต้องการของสังคม เป็นคนเปิดเผย วาจาแรง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองในรากฐานของเหตุผลและความจริง

นอกจากนี้ จุง (Jung) ได้อธิบายลักษณะของพวกแสดงตัว ไว้ว่าเป็นคนที่ปรับตัวให้ เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ ไม่ค่อยวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก คือ การ ฝึกหัดและยึดถือความจำเป็นเป็นสำคัญ ส่วนพวกเก็บตัว การตัดสินใจขึ้นอยู่กับตนเอง ถือหลักทุกสิ่ง ทุกอย่างต้องสมบูรณ์ เป็นคนไม่ยืดหยุ่น มีความรู้สึกละเอียดอ่อน มีการวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ ตนเอง โดยทั่วไปบุคคลปกติ ควรมีบุคลิกภาพทั้ง 2 ประเภท ก้ำกึ่งกันในระดับที่เหมาะสม โดยประเภท หนึ่งจะเด่นและอยู่ในจิตสำนึก ในขณะที่อีกประเภทหนึ่งอยู่ในจิตใต้สำนึก จุง (Jung) เชื่อว่าถ้ามีแรง กดดันจากภายในหรือเหตุการณ์จากภายนอกมาขัดขวางมิให้บุคคลมีบุคลิกภาพประเภทใดประเภท หนึ่งในจิตสำนึกเป็นประจำแล้ว บุคคลจะมีบุคลิกภาพอีกประเภทหนึ่งจนเป็นนิสัย และกลายเป็น บุคลิกภาพที่ฝังแน่นในที่สุด

แอลพอร์ท (ปิยพร ดวงทอง. 2539 : 11-12 ; อ้างอิงจาก Allport. 1961) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่มุ่งความสนใจออกนอกตัวเอง สนใจบุคคลอื่นหรือ สิ่งแวดล้อม ชอบแสดงออก ชอบสมาคมกับบุคคลอื่น เป็นคนเปิดเผย กล้าหาญ ชอบผจญภัยและ กระทำสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก คือ ฝึกหัดปฏิบัติจริงเป็นหลัก

ปิยพร ดวงทอง (2539 : 4-6) ได้สรุปคุณลักษณะของคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวไว้ 6 ด้าน ดังนี้

1. ชอบสังคม หมายถึงลักษณะดังนี้

1.1 การเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย หมายถึง การชอบพบปะผู้อื่น คล่องแคล่ว เป็น มิตรกับผู้อื่น

1.2 ชอบช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ หมายถึง การให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น ใน การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ จนเกิดความสำเร็จ

1.3 รื่นเริง สนุกสนาน หมายถึง อารมณ์และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่ง หนึ่งแล้วแสดงออกมาทางสีหน้า ท่าทางในลักษณะพอใจ สนุกสนาน รื่นเริง

1.4 ช่างพูด หมายถึง คนที่พูดเก่ง สามารถพูดคุยกับคนได้ทุกประเภท

1.5 ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ดี หมายถึง การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม กระทำสิ่งต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

2. ชอบเป็นผู้นำ หมายถึงลักษณะดังนี้

2.1 ชอบโดดเด่น หมายถึง ต้องการอยากเด่น ได้รับความสำเร็จ และการยอมรับนับถือ

2.2 มีความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคคลที่ตั้งใจทำอะไรแล้วไม่มีการลังเล หรือหวั่นวิตกในความสามารถของตนเอง

2.3 กระทำสิ่งต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย หมายถึง การเอาใจใส่ จดจ่อ และรับเป็นภาระต่อหน้าที่การงาน พยายามทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ

3. ชอบผจญภัย หมายถึงลักษณะดังนี้

3.1 กล้าหาญ หมายถึง กล้าเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ กล้าคิด กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าเผชิญความจริง สามารถเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยไม่หวั่นไหว

3.2 ชอบความตื่นเต้น หมายถึง การได้ทำกิจกรรมที่เกิดความตื่นเต้น ชอบการเสี่ยง แม้จะมีอันตรายที่จะเกิดตามมา

3.3 ชอบแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ หมายถึง มีความเพลิดเพลินในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ

4. ชอบอิสระ หมายถึงลักษณะดังนี้

4.1 ไม่ชอบระเบียบแบบแผน หมายถึง การชอบทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เหนือกฎเกณฑ์ โดยยึดถือตนเองเป็นหลัก ไม่ชอบถูกบังคับหรือควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

4.2 ไม่ชอบความซ้ำซาก หมายถึง ชอบทำกิจกรรมต่าง ๆ หลายรูปแบบ ไม่ชอบกิจกรรมที่ซ้ำ ๆ กัน

4.3 พึ่งตนเอง หมายถึง การแสดงลักษณะนิสัยของบุคคลที่กระทำสิ่งใดไม่ว่าจะยากหรือง่ายด้วยตนเอง ไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

4.4 ทำตนแตกต่างจากกลุ่ม หมายถึง ความต้องการที่จะทำตนให้ต่างจากผู้อื่น เป็นตัวของตัวเอง

5. ก้าวร้าว หมายถึงลักษณะดังนี้

5.1 หุนหันใจเร็ว หมายถึง บุคคลที่กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ว่องไว ตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ได้คิดรอบคอบ

5.2 ไม่ควบคุมอารมณ์ หมายถึง ผู้ที่อารมณ์เสียง่าย อารมณ์ไม่คงที่ ขาดความอดทน เปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิด กังวลใจ อารมณ์อ่อนไหว

6. ใจกว้าง หมายถึงลักษณะดังนี้

6.1 มองโลกในแง่ดี หมายถึง การมองบุคคลอื่นในลักษณะเป็นมิตร หรือเป็นคนดี

6.2 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น

คิดเห็นและยอมรับ

6.3 เปิดเผย หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง แสดงพฤติกรรมออกมาตามที่คิดและรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ

สุชา จันทน์เอม (2539 : 96) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัว มีลักษณะเด่น คือ เป็นคนเปิดเผย ร่าเริง ชอบการออกสังคม ไม่ชอบเก็บตัว เป็นบุคคลที่สร้างความเชื่อมั่นอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง มีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อมและพร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เหมาะสม

ดารุณี บุญวิก (2543 : 20) กล่าวว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบการทํากิจกรรม ชอบแสดงตัว มองโลกในแง่ดี และชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลที่มีบุคลิกภาพในการแสดงตัวมีลักษณะในการคิดและทำตามหลักความเป็นจริงตามข้อมูลที่ได้มา และมีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความเป็นจริง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ดี

อุษา ธนาบุญฤทธิ์ (2544 : 16) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ชอบการแสดงออก ชอบเข้าสังคม ชอบการทํากิจกรรม ชอบพูด ชอบแสดงความคิดเห็น ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ เป็นคนเปิดเผย อารมณ์ดี สนุกสนาน และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพข้างต้นนี้ทำให้ผู้วิจัยได้นำบุคลิกภาพของคาร์ล จี จุง ซึ่งได้แบ่งบุคลิกภาพไว้ 2 ลักษณะ ได้แก่ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvet) และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) มาใช้ในการวิจัยเรื่องนี้

2.1.5.4 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

ยนต์ ชุ่มจิต (2541 : 156) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบุคลิกภาพไว้ว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะช่วยให้มีความมั่นใจในตัวเอง ง่ายต่อการจดจำและการเข้าใจ บุคคลจะช่วยให้ง่ายต่อการทำนายพฤติกรรมของบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี เป็นแบบฉบับที่นำไปใช้เป็นตัวอย่างได้ ช่วยทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

วิไล ตั้งจิตสมคิด (2544 : 133 -134) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมอย่างยิ่ง สามารถสรุปความสำคัญของบุคลิกภาพ ได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพเป็นเรื่องเฉพาะตัว ทุกคนมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองทำให้ง่ายต่อการจดจำ และเข้าใจตัวบุคคลได้

2. บุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ เช่น ความซื่อสัตย์ ความเที่ยงตรง
ลักษณะการพูด การเดิน เหล่านี้จะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว
3. ใ้บุคคลมีความมั่นใจในตัวเอง เพราะมีบุคลิกภาพบางอย่างเหมาะสมกับงานที่
ผู้นั้นรับผิดชอบ
4. ใ้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี กล่าวคือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพดี
ย่อมสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมได้เร็ว เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม
5. สังคมให้การยอมรับบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพในการพูดจา
ความคล่องแคล่วว่องไว และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมใ้บุคคลในกลุ่มยอมรับนับ
ถือ
6. ช่วยใ้ง่ายต่อการทำนายพฤติกรรมของบุคคล เช่น บางคนเป็นคนใจน้อย เมื่อ
กระทบกับสิ่งที่ไม่พอใจก็จะโมโหฉุนเฉียว หรือบางคนประสาททางร่างกายไวต่อการสัมผัสก็จะแสดง
กิริยาบางอย่างออกมา เช่น เมื่อใครมาจิกก็จะร้องเอะอะโวยวาย หรือ ทบตีคนข้างเคียง เป็นต้น
7. ช่วยใ้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีย่อม
เป็นที่เคารพรัักของบุคคลทั่วไป เมื่อประกอบกิจการงานใด ๆ จึงมักจะมีผู้ใ้ความช่วยเหลือคำจุนเสมือ
จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำคัญของบุคลิกภาพ มีความสำคัญต่อ
การดำรงชีวิตของบุคคล เพราะหากบุคคลใดมีบุคลิกภาพที่ดีจะช่วยให้มีความมั่นใจในตัวเอง สามารถ
ปรับตัวให้เข้ากับสังคม สามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมได้เร็ว เป็นที่ยอมรับของสมาชิก
ในสังคม

2.2. 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2. 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮอลเวิร์ท (ปิยพร ดวงทอง. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก Hallworth.

1964) ศึกษาลักษณะของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมในเขตอุตสาหกรรมตอนกลางของ
ประเทศอังกฤษโดยใ้ครูประเมินลักษณะของเด็กชายและเด็กหญิงอายุ 14 ปี ตามรายการบุคลิกภาพ
14 อย่าง การศึกษาครั้งนี้พบว่า ลักษณะพฤติกรรมที่เด็กแสดงตัวมีเป็นอันดับหนึ่ง คือ มีคนรู้จักมาก
อันดับสอง คือ ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้ง่าย อันดับสาม คือ เข้ากับคนได้ทุกประเภท
อันดับสี่ คือ ถ้ามีโอกาสจะเป็นผู้นำที่ดี อันดับห้า คือ ชอบการปฏิบัติและทดลอง อันดับหก คือ มักจะ
ไ้ถามเพื่อนเมื่อมีความสงสัย

2.2. 5.2 งานวิจัยในประเทศไทย

วิภาดา สำราญทรัพย์สิน (2546 : 78) ศึกษาปัจจัยทางชีวิสังคมและ
บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว กับทัศนคติในการมีคู่ครองของพนักงานเอกชนด้านสื่อสารเทคโนโลยี

การศึกษาครั้งนี้พบว่า พนักงานที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมีทัศนคติในการมีคู่ครองดีกว่า พนักงานที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพแสดงตัว น่าจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.6 สุขภาพจิต

องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของคำว่า สุขภาพจิต ไว้ว่า ความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ ซึ่งปราศจากอาการของโรคจิต โรคประสาทหรือลักษณะผิดปกติอื่น ๆ ทางจิตใจ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ

มูลี (Moolee. 1965 : 165 – 167) ได้ให้ความหมายของ สุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง การกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้องการของบุคคล เพื่อลดความตึงเครียดทางอารมณ์ เพื่อการปรับตัว เพื่อสัมพันธ์ภาพอันดีงามระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เช่น เพศ วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม

จาโฮดา (Jahoda. 1970 : 28 – 35) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง การที่มีสภาวะจิตใจสมบูรณ์ และการมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ของแต่ละคนนั้นจะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ทั้ง 6 ประการ คือ เจตคติที่ดีต่อตนเอง การสร้างความเจริญเติบโตและพัฒนาการให้บังเกิดขึ้นแก่ตนเอง การสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของตนเอง การมีอิสรภาพในการปกครองตนเอง การรับรู้ความเป็นจริงและความรอบรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ; และคณะ (2520 : 4) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง ความต้องการของเราเองที่จะทำให้มีความสุข ความสงบทางจิตใจ มีความสนุกสนาน ร่าเริง ตลอดจนความพึงพอใจต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมที่อาศัยอยู่

ฝน แสงสิงแก้ว (2521 : 57) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง สภาวะของชีวิตที่มีสุขภาพและผู้ที่สุขภาพจิตดี คือ ผู้ที่สามารถปรับตนเองได้ด้วยมีความสุขในโลกซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ได้

สุรางคน์ จันทน์เอม (2527 : 2) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง สมรรถภาพในการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความคิดถูกต้อง แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาวะของจิตใจที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

2.2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.2.6.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เนเกล (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก Negel.1975) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเชื้อสายสเปน เกรด 4-8 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชุมชนรอบนอกของฮิลินอยส์เหนือ และโคโรลาโด จำนวน 945 คน ใช้แบบสอบถาม ความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith's Self-Esteem) วัดความภาคภูมิใจในตนเอง และมาตราวัดความวิตกกังวลของเด็กปกติของซาราเซน (Saracen's General Anxiety Scale for Children) และแบบทดสอบวัดความวิตกกังวลของเด็ก (Test Anxiety for Children) พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล

โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1989 : 19-24) ได้ศึกษาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความซึมเศร้า (Depression) ในกลุ่มบุคคลที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงอย่างมีนัยสำคัญ และกองทัพสหรัฐอเมริกาได้ศึกษากลุ่มทหารของกองทัพในระยะเวลาสงครามโลกครั้งที่ 2 พบว่า ระดับความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญ

2.2.6.2 งานวิจัยในประเทศไทย

เพ็ญทิพา นรินทรทรางกูร ณ อยุธยา (2533 : 63 -68) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตโควตา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน ผลการศึกษาพบว่านิสิตโควตาส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีปัญาการปรับตัวที่ระดับน้อย ปัญหาสุขภาพจิตของนิสิตโควตาที่พบอยู่ในระดับปานกลาง คือด้านย้าคิดย้าทำ ด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ด้านซึมเศร้า ด้านก้าวร้าว ชอบทำลาย ด้านกลัวโดยปราศจากเหตุผล ด้านหวาดระแวง และโรคจิต นิสิตโควตาเพศชายและเพศหญิงมีปัญหาสุขภาพจิตแตกต่างกัน

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความวิตกกังวล ความซึมเศร้า มีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองและ เพศชายและเพศหญิงน่าจะมีปัญหาสุขภาพจิตแตกต่างกัน

2.1.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

โบววิน (วจิราภรณ์ ไชยรัตน์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก Bokdwin. 1968) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในครอบครัวดีหรือไม่ เกิดจากการที่บิดา มารดารวบรวมเอาประสบการณ์ ความรู้ที่ถูกต้องมาใช้ควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ให้เกิดความเชื่อและความรู้สึกในสิ่งที่เป็นความจริง ซึ่งเป็นการวางรากฐานโครงสร้างของพฤติกรรม และพื้นฐานจากความรักที่แท้จริงของบิดา มารดา เพื่อช่วยให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อในการติดต่อสัมพันธ์กับ

สภาพแวดล้อมในครอบครัวจึงมีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัวจะเป็นไปอย่างถาวรและทำให้เด็กมีเอกลักษณ์ที่มั่นคง ฝังแน่นในตัวเด็ก

แคนโด (จริยกุล ตริสุวรรณ. 2542 : 34 ; อ้างอิงจาก Kando. 1971) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดี เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันของบุคคลในครอบครัว เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วยการสวมบทบาทของบิดา มารดา โดยเด็กจะยอมรับเอาเอกลักษณ์ของบิดา มารดา และยึดถือเป็นของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเอง ด้วยการสวมบทบาทที่บิดา มารดากำหนดให้ สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดีจึงมีส่วนทำให้เด็กรู้จักประพจน์ ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เกิดจากสภาพแวดล้อมในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยและความเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน มีความสำคัญต่อการพัฒนาการและความสมบูรณ์แห่งบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัวนั้น ๆ ซึ่งประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการดำเนินชีวิตในสังคมของเด็กต่อไป

2.2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.7.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน และเฟรมมิง (Anderson; & Fremming. 1987 : 785 -769) ได้ศึกษากระบวนการสร้างเอกลักษณ์แห่งตน (Ego Identity) ของนิสิตวัยรุ่น จำนวน 93 คน โดยได้รายงานความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ผลปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวในลักษณะที่แน่นแฟ้นกับการสร้างเอกลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่น

เนลสัน (Nelson. 1985 : 191) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศในห้องเรียน และอัตมโนทัศน์ ความพึงพอใจ และความสำเร็จของเด็กเกรด 7 และ 9 จำนวน 196 คน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างอัตมโนทัศน์กับระดับของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่และลูก และความพึงพอใจในครอบครัว อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศในห้องเรียนและบรรยากาศในครอบครัว นักเรียนที่ได้คะแนนอัตมโนทัศน์สูงจะอยู่ในครอบครัวที่มีบรรยากาศในลักษณะที่มีการสนับสนุนและเสริมสร้างสูง และบรรยากาศในห้องเรียนในลักษณะสนับสนุนและเสริมสร้างความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนในระดับสูง

2.2.7.2 งานวิจัยในประเทศไทย

นิพนธ์ คันธเสวี (2528 : 40) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่ขาดมนุษยสัมพันธ์โดยเฉพาะระหว่างพ่อกับแม่ มีผลร้ายต่อจิตใจเด็ก หรือลูก ๆ มากที่สุด ลูกจะขาดความรักจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เพราะมีแต่ความทุกข์ไม่มีความรัก ความ

อบอุ่นที่จะแบ่งปันให้แก่ลูก แต่ถ้าพ่อแม่รักกันดีมีความสุข เด็กจะมีความรักอย่างเปี่ยมล้น เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกในความสัมพันธ์ ย่อมจะมีบุคลิกภาพและสุขภาพจิตใจที่มีปัญหาในตัวเองกับผู้อื่น

ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ (2529 : 46 -48) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของครอบครัวต่อการพัฒนาบุคลิกภาพว่าครอบครัวที่ไม่ลงรอยกันในชีวิตสมรส และบ้านแตกแยก ผู้รับเคราะห์แทนที่สำคัญก็คือ ลูกนั่นเอง ซึ่งผลจากการที่พ่อแม่กระทบกระทั่งกันทุก ๆ วัน ละเล็กละน้อย จะทราวจิตใจเด็กมากกว่าการทะเลาะครั้งใหญ่ ๆ ปีละ 1-2 ครั้ง ส่วนผลจากการหย่าร้างของพ่อแม่พบว่าเด็กมีอาการซึมเหงาหงอย ว้าวุ่น คิดมาก และมีปัญหาในการปรับตัว

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง น่าจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.8 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

สมทรง สุวรรณเลิศ (2524 : 46) ได้กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจนมักจะมีปัญหามากทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และนำไปสู่ปัญหาความประพฤติซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลเสียต่อการเรียน และต่อปัญหาทางด้านอารมณ์

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 167) กล่าวว่า ครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย เด็กสามารถใช้จ่ายฟุ่มเฟือย พ่อแม่มีฐานะทางสังคมมากจนกระทั่งไม่มีเวลาอยู่ดูแลอบรมลูกได้เท่าที่ควรจะทำให้เด็กกลายเป็นเด็กอันธพาลนอกบ้าน เพราะเด็กมีสิ่งอำนวยความสะดวก คือ เงินรถยนต์ และบางครั้งมีอาวุธเป็นเครื่องมือ

ประดินันท์ อุปรมัย (2532 : 863) กล่าวว่า ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีภาระหน้าที่โดยตรงต่อการหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว เป็นต้องใช้เวลาไปกับครอบครัว ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างเพียงพอ ขาดโอกาสที่จะแสวงหาความบันเทิงเพื่อผ่อนคลายความเครียด อย่างไรก็ตามครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง หัวหน้าครอบครัวมีภารกิจต้องทำงานมาก และมีเงินมากพอที่จะจ้างผู้อื่นมาดูแลเด็กแทนตน ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเป็นไปตามอารมณ์และลักษณะนิสัยของผู้เลี้ยงมากกว่าจะคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก นอกจากนี้บิดา มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจำนวนไม่น้อยที่เลี้ยงลูกแบบตามใจทุกอย่าง และปกป้องลูกมากเกินไปทำให้เด็กขาดความเข้าใจในสิ่งที่ควรและไม่ควรเอาแต่ใจตนเอง

ธัญญา คงอยู่ (2547 : 22) กล่าวว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้รวมทั้งหมดของครอบครัวที่บุคคลในครอบครัวสามารถหาเป็นรายรับเข้ามาในครอบครัวได้ รายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในด้านการตอบสนองความต้องการขั้น

พื้นฐานของบุคคล เป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รายได้ถือว่าเป็นแหล่งประโยชน์ของบุคคลที่เอื้ออำนวยให้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมสามารถส่งเสริมแบบแผนในการดำเนินชีวิตได้ดีกว่าผู้มีรายได้ต่ำ เพราะผู้มีรายได้สูงย่อมมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วนผู้ที่มีรายได้ต่ำย่อมไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ต่อตนเองมากนัก เพราะจะมุ่งความสนใจไปในการหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดของตนมากกว่า

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำจะมีลักษณะขาดการควบคุมตนเอง มีแนวโน้มที่เป็นเด็กเกเร มีปัญหาต่อสังคม รวมถึงการปรับตัวในสังคมไม่ดี ชอบแยกตัวเองและมีอารมณ์ไม่มั่นคง ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลางจะมีความรู้ในการอบรมสั่งสอนบุตรมีการตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษาและการมีทักษะทางสังคม

2.2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

2.2.8.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริงเนส (Ringness. 1968 : 270) ได้ใช้แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพ พบว่า พวกชนชั้นกลางจะเป็นคนที่มีความมั่นคงทางอารมณ์เป็นตัวของตัวเอง ขณะที่พวกฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีแนวโน้มขาดความอบอุ่น หงุดหงิดง่าย และมีอาการทางประสาท เช่น กัดเล็บ พวกนี้มีความยากลำบากในการควบคุมอารมณ์ มีความวิตกกังวล ปรับตัวเข้ากับสังคมลำบากกว่าชนชั้นกลางและชนชั้นสูง

การริสัน และคนอื่น ๆ (Garrison ;& Others. 1964: 403-407) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบอันมีผลต่อการเรียนของนักเรียนพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนมาก เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำย่อมขาดประสบการณ์ต่าง ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เด็กเกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียน

2.2.8.2 งานวิจัยในประเทศไทย

จริยา เสบุตร และคนอื่น ๆ (2527 : 83) ได้วิจัยองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศ พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน การศึกษาของบิดามารดา และอาชีพของบิดา มารดาเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สถานะทางเศรษฐกิจของ
ผู้ประกอบการน่าจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.9 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตคนให้เป็นพลเมืองดี เนื่องจากโรงเรียนมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าสถาบันอื่น ๆ ดังนั้น โรงเรียนจึงควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่จะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน ของนักเรียนดังที่ ละเมียด ลิมอักษร (2529 : 23-28) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ซึ่งจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาแก่เด็กโดยตรง สิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียนจึงเป็นบรรยากาศทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด โรงเรียนเป็นสถานที่เด็กได้พบสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง เช่น ได้มีการสมาคมติดต่อกับครูและเพื่อนนักเรียนในวัยต่าง ๆ ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครู ได้เล่น ทำงาน ร่วมกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ได้อ่านหนังสือในห้องสมุด ได้ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์และได้ฟังวิทยุที่ครูจัดขึ้นเพื่อประกอบการสอนซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษารวมทั้ง ช่วยให้เด็กมีประสบการณ์มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ

ชีรวัฒน์ นิจนตร (2526 : 28-29) ได้กล่าวถึง ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน โดยแบ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ หมายถึง อาคาร สถานที่ สิ่งก่อสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ และอาณาบริเวณที่อยู่ รวมไปถึงลักษณะการจัด การตกแต่ง และการใช้พื้นที่หรือ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ
2. สภาพแวดล้อมทางด้านสภาพสังคม หมายถึง การปฏิสัมพันธ์หรือการ เกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งหมายถึง บรรยากาศในโรงเรียน
3. สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับความคิด และความต้องการของเขาหรือไม่เพียงไร เช่น การรับรู้เกี่ยวกับความ สมเหตุสมผลระหว่างการทำของเขา กับผลที่ได้รับ

สุพิชญา ชีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182 -187) ได้เสนอแนะแนวทางการ จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพโรงเรียนและห้องเรียน โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ถูกหลักวิชา เช่น การวางแผนแนวอาคารถูกทิศทาง ได้รับแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดีไม่ร้อนอบอ้าวจนเกินไป ไม่มีเสียงรบกวนภายในตกแต่งด้วยสิ่งที่สวยงามเป็นระเบียบเพื่อช่วยให้บรรยากาศร่มรื่นน่าเรียน สภาพห้องเรียนควรยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา บริเวณควรสะอาด สวยงาม โต๊ะเก้าอี้มีเพียงพอกับจำนวน

นักเรียนและขนาดต้องเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะสร้างเสริมการเรียนรู้การสอนให้ได้ผลดี

2. หลักสูตร คือ แนวทางที่โรงเรียนจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเพื่อให้เกิดการเรียนรู้หลักสูตรที่ดี จะต้องจัดให้ตรงกับความต้องการของการศึกษาและตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย

3. อุปกรณ์การศึกษา เป็นเครื่องช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น การจะใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ได้ผลดีนั้นขึ้นอยู่กับทักษะและความสนใจของครูว่าจะใช้อุปกรณ์นั้น ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และใช้ได้ถูกต้องเพียงใด

4. กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนกิจกรรม คือ พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำนั้นตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการพูด การเขียน

5. เวลาและโอกาส การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับเวลา ครูจะต้องจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับวิชา หรือเนื้อหาที่จะสอน เวลาควรมีการยืดหยุ่นตามเนื้อหา ไม่ควรมีกฎเกณฑ์ตายตัว

6. สถานที่ สถานที่ที่ใช้ในการเรียนนั้น อาจไม่ได้หมายถึงห้องเรียนเพียงอย่างเดียว บางครั้งอาจเป็นสนาม หรือ สถานที่ไปทัศนศึกษาด้วย สถานที่จึงมีส่วนช่วยสร้างความรู้สึกละบรรยากาศของการศึกษาเล่าเรียน การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศ ในการเรียนช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้สังคมของเด็กดีขึ้น

7. ผู้เรียน การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้และเป็นผลดี ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความพร้อมที่จะเรียนหรือเมื่อผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนก็ควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนทันที ครูผู้สอนจะต้องหมั่นสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน หากแสดงความรู้สึกว่ามีความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ ครูจะต้องช่วยลดความรู้สึกนั้น ๆ เสียก่อนและพยายามสร้างบรรยากาศที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถได้อย่างเต็มที่

8. ผู้สอนและวิธีสอน ครูถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลดี

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน มีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน นอกเหนือจากนี้แล้ว สภาพโรงเรียนและห้องเรียน อุปกรณ์การศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ ยังมีส่วนช่วยให้เด็กมีประสบการณ์มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ

2.2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพของโรงเรียน

2.2.9.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคเคลแลน (ประพัฒน์ จำปาไทย. 2525 ; 20 อ้างอิงจาก Mc Chelland. 1953) ได้พบว่า อาจารย์ที่นักศึกษาคิดว่ามีประสิทธิภาพในการสอนมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) เตรียมการเสนอบทเรียนอย่างดี 2) สามารถใช้อุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม 3) สร้างข้อสอบซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 4) แสวงหาความสนใจในตัวผู้เรียน 5) มีความยุติธรรมในการสอนให้อันดับคะแนน (Grade) ส่วนลักษณะของอาจารย์ที่นักศึกษาไม่เห็นว่าไม่ทำให้เกิดประสิทธิภาพการสอน คือ 1) ละเลยงานในหน้าที่ 2) ไม่สนใจความรู้สึกของผู้เรียน 3) ใช้กระบวนการการวัดผลตามอำเภอใจ 4) เน้นกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้สติปัญญา

2.2.9.2 งานวิจัยในประเทศไทย

ประพัฒน์ จำปาไทย (2525 : 158 -161) ศึกษาความพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตพึงพอใจและมีความต้องการสอดคล้องกันเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนในด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านอาจารย์ผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พิมศรี เปานิล (2530 : 102) ได้ศึกษาบรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า นิสิตคณะพลศึกษามีทัศนคติต่อบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างจากนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะกายภาพของโรงเรียน น่าจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.10 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ธเนศ ขำเกิด (2533 : 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน ว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้วความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนว่า ความสำเร็จในด้านการสอน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพที่ดีของครูกับนักเรียน

ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปราศจากการข่มขู่ เด็กนักเรียนต้องเรียนอยู่ในโรงเรียน เด็กจึงมีชีวิตผูกพันอยู่กับครู การแสดงออก นิสัยใจคอ และทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อการเรียนและสภาพจิตใจของเด็ก

นารี โนริระ(2536 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมนักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักเรียน คือ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความเป็นกันเอง และการให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.1.10.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบิร์นไซด์ (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 24 ; อ้างอิงจาก Burnside. 1979) ศึกษาพบว่า การเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตร และงานที่โรงเรียนมอบหมายมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนด้วย

ซารากอน (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 24 ; อ้างอิงจาก Sarakon. 1986) พบว่า การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนบุคลิกภาพของครู เช่น ลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจเด็ก ความเชื่อ และทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนล้วนมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.10.2 งานวิจัยในประเทศ

กรองกาญจน์ ใจเชื้อตรง (2548 : 72) ศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู น่าจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.11 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ศรีทับทิม พานิชพันธ์ (2527 : 115-116) ได้ให้ความหมายว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง ความที่เกี่ยวข้องความผูกพันรักใคร่ ความสนิมสนมกลมเกลียว ความคุ้นเคยใกล้ชิดกันฉันท์มิตร สัมพันธภาพเกิดจากการติดต่อระหว่างบุคคลสองคน ซึ่งมีความในใจบางสิ่งบางอย่าง

ร่วมกัน มีการสนทนาติดต่อใกล้ชิด สัมพันธภาพเป็นไปในทางที่ดี แต่ในทางตรงข้ามกันถ้าการแสดงออกเป็นไปในทางที่เป็นศัตรูและผู้ตอบสนองมีความรู้สึกเป็นศัตรูย่อมก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดี

ชัยพร วิชชาวุธ (2530 : 69) ได้ให้ความหมายว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็น พฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล มนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์แต่ละคนจึง สัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่น ๆ ในสังคม เกิดขึ้นทันทีเมื่อการกระทำของคนหนึ่งมีผลกระทบต่อผล กรรมที่คนอื่นหนึ่งจะได้รับ

พะยอม ธีรยุทธ (2540 : 8) ให้ความหมายของความสัมพันธกับกลุ่มเพื่อนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อกันในห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้ กำลังใจ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือกันในด้านวิชาการและด้านทั่ว ๆ ไป

สมพร พรหมจรรย์ (2540 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

ชมพูนุช บุญสิทธิ (2541 : 5) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกิริยาท่าทางอันประกอบด้วย ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจใน ความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิด ความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่าง เหมาะสม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็น พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ซึ่งหากมีสัมพันธภาพที่ดีก็จะ ส่งผลดีต่อบุคคลนั้น ๆ แต่ในทางตรงกันข้ามหากมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

2.2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.2.11.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดอคอสเตอร์ (Decoster.1971 : 578) ศึกษาความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจ ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มี ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

2.2.11.2 งานวิจัยในประเทศไทย

สุใจ ตั้งทรงธรรม (2532 : 75) ศึกษาการใช้เพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม เพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนรับการช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนน่าจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านนาทวิวิทยาคม อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา

3.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนนาทวิวิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 3 ปัจจุบันเปิดสอนในระดับการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และระดับการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 ตั้งอยู่เลขที่ 100 หมู่ที่ 2 ถนนเพชรเกษม ตำบลคลองทราย อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ 75 ไร่

3.2 วิสัยทัศน์

โรงเรียนนาทวิวิทยาคม มุ่งจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ อยู่เป็นสุข รักชาติ ภายในปี 2550

3.3 พันธกิจ

3.3.1 พันธกิจที่ 1

พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน บูรณาการกับท้องถิ่นโดยครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.2 พันธกิจที่ 2

พัฒนาระบบบริหารจัดการ ทรัพยากร สื่อการสอน เทคโนโลยี อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น

3.3.3 พันธกิจที่ 3

ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรของรัฐ องค์กรเอกชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และสถานศึกษา โดยใช้มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

คุณภาพสถานศึกษาทุกด้าน เพื่อเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

3.4 เป้าประสงค์ของโรงเรียน

3.4.1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

3.4.2 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและปฏิบัติตามระบอบ

ประชาธิปไตย

3.4.3 ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

3.4.4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มี

ความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

3.4.5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร

3.4.6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนา

ตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.4.7 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะ และวัฒนธรรมที่ดั่งาม

ของไทย

3.4.8 ผู้เรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี

3.4.9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

3.4.10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

3.4.11 ผู้เรียนปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา

3.4.12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2549 จำนวน 194 คน เป็นชาย 83 คน และหญิง 111 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 75 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 61 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 58 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว (Thai GHQ 60)
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ตัวอย่าง แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความที่สมบูรณ์ลงในช่องว่าง ซึ่งตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันให้ครบถ้วน

1. เพศ
() ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี

3. ระดับชั้นการศึกษา

- () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549.....

5. รายได้ของผู้ปกครอง บาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของ ระจิตกรแก้ว เล็กอุทัย (2542 : 102 – 104) และ ดาริกา เอนกนิธิ (2547 : 97-99) ดัดแปลงมาจากแนวคิดของคาร์ล จี จุง แบ่งเป็น บุคลิกภาพเก็บตัว(Introvet) และบุคลิกภาพแสดงตัว (Extrovert)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และ ข้อ 2.2 ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และ จริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	<u>ด้านแสดงตัว</u> นักเรียนมักพูดตรงไป ตรงมาตามที่ใจคิด					
00	<u>ด้านเก็บตัว</u> นักเรียนชอบเก็บความรู้สึก ไว้					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของสมจิตร อภินาพงศ์ (2523 : 2)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 38-75 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

คะแนน 15-37 หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว (Thai GHQ 60)

ของเดวิด โกลด์เบิร์ก และพอล วิลเลียม (David Goldberg & Paul William) แปลโดย
นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่น ๆ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล
รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะใช้เครื่องมือคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตฉบับ 4
ตัวเลือก

ตัวอย่างแบบสอบถามสุขภาพจิต

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบ
คำถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ใกล้เคียงกับสภาพของนักเรียนในปัจจุบัน
หรือในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่นักเรียนเคยมีในอดีต และกรุณาตอบ
คำถามทุกข้อ

ข้อ 0 นักเรียนรู้สึกสบายและมีสุขภาพดี

() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () แย่กว่าปกติ () แย่กว่าปกติมาก

ข้อ 00 นักเรียนรู้สึกเจ็บหรือปวดบริเวณศีรษะ

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้ที่ตอบ 2 ข้อแรก	จะได้คะแนน 0 คะแนน
ผู้ที่ตอบ 2 ข้อหลัง	จะได้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่น ๆ (2539)
ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

0-11	คะแนน	สุขภาพจิตดี
12	คะแนน	สุขภาพจิตบกพร่อง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

4.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง โดย
ศึกษามาจากแนวความคิดของ ระจิตระแก้ว เล็กอุทัย (2542 : 110-111) และ ณัฐกานิชา พงษ์สุวรรณ
(2547 : 78-79)

4.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และ ข้อ 4.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และ จริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อ ผู้ปกครอง ข้าพเจ้าเป็นคนที่อยู่ในโอวาทของ บิดา มารดา					
00	พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติ ต่อนักเรียน เมื่อข้าพเจ้าไม่สบายผู้ปกครอง ดูแลเอาใจใส่ข้าพเจ้าอย่าง ใกล้ชิด					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนของ สุรศักดิ์ อัครอารีสุข (2544 : 138 – 139) และ พัสณี สุขสาโรจน์ (2545 : 94-95)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน โดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และ ข้อ 5.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และ จริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	สถานที่เรียน อากาศห้องเรียนถ่ายเทสะดวก					
00	สื่อ อุปกรณ์การเรียน โรงเรียนมีสื่อการสอนที่ทันสมัย					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67 – 5.00 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 – 3.66 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับดี

พอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.33 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

6.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยศึกษามาจาก แนวความคิดของ กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545 : 94-95) และ ญัฐภูมิ พงษ์สุวรรณ (2547 : 80-81)

6.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และ ข้อ 6.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และ จริงน้อยที่สุด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อ ครู ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำสั่งสอนของ ครูอย่างเคร่งครัด					
00	พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อ นักเรียน ครูให้ความเอาใจใส่ต่อการเรียน ของข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

พอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

7.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยศึกษามาจากแนวความคิดของ กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545 : 96-97) และ ณัฐภิญญา พงษ์สุวรรณ (2547 : 82-83)

7.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามระหว่างนักเรียนกับเพื่อนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 7.1 และ ข้อ 7.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ต (Likert) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และ จริงน้อยที่สุด คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความคำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0 00	เพื่อนของข้าพเจ้าเห็นแก่ตัว ข้าพเจ้ายินดีรับฟังความคิดเห็น ของเพื่อนในชั้นเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย และนิตยสารพิเศษที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

8.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง โดยศึกษามาจาก แนวความคิดของ ดำรงค์ศักดิ์ วิเชียรดิถ (2545 : 47-48) และ ศศิวิมล บุราณทวีคุณ (2547 : 137-139)

8.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 8.1 และ ข้อ 8.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อยและจริงน้อยที่สุด คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0 00	<u>ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับ</u> <u>ความสามารถ</u> ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่ง ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ข้าพเจ้าไม่เคยยอมแพ้ต่อ อุปสรรค					
0 00	<u>ด้านความรู้สึกของการมี</u> <u>ความสำเร็จ</u> ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าเรียนได้ สำเร็จ งานที่ข้าพเจ้าตั้งใจทำ มักทำได้ดี เสมอ					
0 00	<u>ด้านความรู้สึกของการมี</u> <u>ความสำคัญ</u> ข้าพเจ้าเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคนส่วนมากรัก ข้าพเจ้า					
0 00	<u>ด้านความรู้สึกของการมีคุณค่า</u> ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67 – 5.00 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 – 3.66 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเองปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.33 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามทุกตอนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสงคำเครือ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2549 จำนวน 30 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง

2.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t – test จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.449 – 4.700

2.1.2 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60

2.1.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.191 – 5.288

2.1.4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.350 – 4.438

2.1.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.261 – 6.000

2.1.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.384 – 5.125

2.1.7 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.191 – 6.971

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อที่ 2.1 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แล้วนำมาใช้ในการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8546

2.2.2 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8997

2.2.3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9331

2.2.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8698

2.2.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9063

2.2.6 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9320

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อไปขออนุญาตจากนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ ในการขอใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60.
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 17 ธันวาคม 2549 – 4 มกราคม 2550 จำนวน 194 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 4.2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t – test
 - 4.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่

4.3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับช่วงชั้น ที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

4.3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน สถิติที่ใช้ในการพิจารณา F- Distribution
Df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
r_{xy}	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
Y'	แทน ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน เพศ : นักเรียนชาย
X_2	แทน เพศ : นักเรียนหญิง
X_3	แทน อายุ
X_4	แทน ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4

X_5	แทน ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5
X_6	แทน ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6
X_7	แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_8	แทน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
X_9	แทน บุคลิกภาพ
X_{10}	แทน สุขภาพจิต
X_{11}	แทน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{12}	แทน ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน
X_{13}	แทน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X_{14}	แทน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน ความภาคภูมิใจในตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป คัดคำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการค้นคว้าตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอจำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และระดับชั้นการศึกษา

ตอนที่ 2 เสนอค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ฐานะ

ทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความภาคภูมิใจในตนเอง

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ และระดับชั้นการศึกษา ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ และระดับชั้นการศึกษา

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	83	42.80
หญิง	111	57.20
รวม	194	100.00
2. ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	75	38.70
มัธยมศึกษาปีที่ 5	61	31.40
มัธยมศึกษาปีที่ 6	58	29.90
รวม	194	100.00

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.20 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.80

จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 38.70 รองลงมาเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 31.40 และเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 29.90

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง บุคลิกภาพ สุขภาพจิต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง บุคลิกภาพ และสุขภาพจิต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
อายุ	17.18	.95	วัยรุ่น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.75	.91	ปานกลาง
ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง	13208.76	14011.46	ต่ำ
บุคลิกภาพ	40.00	.47	แสดงตัว
สุขภาพจิต	5.78	7.36	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.90	.67	ดี
ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน	3.09	.71	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.64	.60	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.83	.67	ดี
ความภาคภูมิใจในตนเอง	3.74	.62	มาก

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครอง มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีสุขภาพจิตดี มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดี ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนดีพอใช้ มีสัมพันธภาพกับครูดี มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี และมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	Y
X ₁	1.000	-1.000**	-.143*	.169*	-.159*	.007	-.232**	-.053	-.036	-.126	-.040	.058	.023	-.082	-.041
X ₂		1.000	.143*	-.169*	.159*	-.007	.232**	.053	.036	.126	.040	-.058	-.023	.082	.041
X ₃			1.000	-.623**	.035	.579**	.248**	.163*	-.015	.080	-.089	-.284**	-.182*	-.016	.043
X ₄				1.000	-.538**	-.474**	-.195**	-.161*	.009	.003	.120	.143*	.160*	.009	-.030
X ₅					1.000	-.443**	-.082	.057	.010	-.154*	.030	.086	.003	.069	.068
X ₆						1.000	.233**	.103	-.030	.166*	-.195**	-.250**	-.211**	-.123	-.080
X ₇							1.000	.123	.213**	-.110	.285**	.032	.238**	.168**	.156*
X ₈								1.000	.166*	.035	.125	.345**	.281**	.105	.140
X ₉									1.000	.320**	.592**	.316**	.655**	.692**	.773**
X ₁₀										1.000	-.541**	-.277**	-.415**	-.500**	-.485**
X ₁₁											1.000	.346**	.665**	.669**	.653**
X ₁₂												1.000	.594**	.435**	.412**
X ₁₃													1.000	.695**	.699**
X ₁₄														1.000	.832**
Y															1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{11}) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14}) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ สุขภาพจิต (X_{10})

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1) เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) อายุ (X_3) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_8)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	58.507	11.701	139.680**
Residual	188	15.749	.084	
Total	193	74.257		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า มี 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความภาคภูมิใจในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับ
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₄	.448	.065	.455	.832	.693	432.579**
X ₁₄ , X ₉	.424	.054	.340	.876	.768	315.350**
X ₁₄ , X ₉ , X ₁₀	-.140	.052	-.134	.881	.776	219.318**
X ₁₄ , X ₉ , X ₁₀ , X ₁₃	.084	.023	.101	.884	.781	168.194**
X ₁₄ , X ₉ , X ₁₀ , X ₁₃ , X ₃	.057	.003	.088	.888	.788	139.680**
a = -.871						
R = .888						
R ² = .788						
SE _{est} = .2894						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₄) บุคลิกภาพ (X₉) สุขภาพจิต (X₁₀) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₁₃) และอายุ (X₃) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ได้คิดเป็นร้อยละ 78.80 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.871 + .448 X_{14} + .424 X_9 - .140 X_{10} + .084 X_{13} + .057 X_3$$

สมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .455 X_{14} + .340 X_9 - .134 X_{10} + .101 X_{13} + .088 X_3$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวิวิทยาคม อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวิวิทยาคม อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา
3. เพื่อสร้างสมการถดถอยพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวิวิทยาคม อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวิวิทยาคม อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวิวิทยาคม อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวิวิทยาคม อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2549 จำนวน 194 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 83 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 111 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวิวิทยาคม อำเภอนาทวิ จังหวัดสงขลา ซึ่งแบ่งออกเป็น

8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมของภาคเรียนที่ผ่านมา และรายได้ของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.449 – 4.700 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8546

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.191 – 5.288 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8997

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.350 – 4.438 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9331

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.261 – 6.000 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8698

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.384 – 5.125 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9063

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.191 – 6.971 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9320

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อไปขออนุญาตจากนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ ในการขอใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 17 ธันวาคม 2549 – 4 มกราคม 2550 จำนวน 194 ฉบับ ได้รับคืนมาทุกฉบับ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้น ที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา มีดังนี้
 - 1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7)
 - 1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{11}) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14})
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สุขภาพจิต (X_{10})

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1) เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) อายุ (X_3) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_5) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_8)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14}) บุคลิกภาพ (X_9) สุขภาพจิต (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และอายุ (X_3) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ได้คิดเป็นร้อยละ 78.80

5. สมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ได้แก่

5.1 สมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.871 + .448 X_{14} + .424 X_9 - .140 X_{10} + .084 X_{13} + .057 X_3$$

5.2 สมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .455 X_{14} + .340 X_9 - .134 X_{10} + .101 X_{13} + .088 X_3$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_7) โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะบุคคลที่ประสบความสำเร็จทางด้านการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง สามารถเรียนได้ดีตามที่คาดหวังไว้ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความมั่นใจ มีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย การประสบความสำเร็จจะเป็นการเสริมแรงแก่ตนเอง และส่งผลให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคินเนย์ และคนอื่น ๆ (Kinney and others. 1989 : 38149 – A) ได้ทำการศึกษา เรื่องระดับความภาคภูมิใจในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพริมาเวอร่า ซีมอน และพริมาเวอร่า (Primavera Simon and Primavera) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{11}) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.2.1 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะบุคคล ที่มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ไม่เป็นผู้พองถึงตัวเองมากนัก มีการปรับตัวที่ดี มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ จะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองมาก ซึ่งสอดคล้องกับ คีธนาพร แสงใส (2548 : 55) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองมากมักจะเป็นผู้ที่ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านบวก ไม่หวั่นไหวต่อคำวิจารณ์ หรือการตำหนิจากผู้อื่นได้ง่าย กล้าทำงานที่ทำทลายความสามารถ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บาคเลย์ และอีแวน (สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์.2536 : 22 ; อ้างอิงจาก Bagley and Evan.1975) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว และเก็บตัว โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอแซนค์ (Eysanck) พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมีระดับความภาคภูมิใจในตนเองมากกว่านักเรียนที่บุคลิกภาพเก็บตัว

1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่อยู่ใน

สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดี มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันของบุคคลในครอบครัว นักเรียนก็จะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วยการสวมบทบาทของบิดา มารดา โดยนักเรียนจะยอมรับเอาเอกลักษณ์ของบิดา มารดา และยึดถือเป็นของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเอง ด้วยการสวมบทบาทที่บิดา มารดากำหนดให้ สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดีจึงมีส่วนทำให้เด็กรู้จักประพจน์ ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมซึ่งส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเทสเซอร์ (มะลิ อุดมภาพ.2538:20;อ้างอิงจาก Tesser.1980) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัว (Family Dynamics) พบว่า ตัวแปรด้านความใกล้ชิด การปฏิบัติต่อกัน และความสัมพันธ์กันในครอบครัวมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

1.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่เรียนในโรงเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนที่ดีมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนเป็นบรรยากาศทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด โรงเรียนเป็นสถานที่เด็กได้พบสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง เช่น ได้มีการสมาคมติดต่อกับครูและเพื่อนนักเรียนในวัยต่าง ๆ ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครู ได้เล่น ทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ได้อ่านหนังสือในห้องสมุด ได้ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์และได้ฟังวิทยุที่ครูจัดขึ้นเพื่อประกอบการสอนซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษารวมทั้ง ช่วยให้เด็กมีประสบการณ์มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาการด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประพัฒน์ จำปาไทย (2525 : 158 -161) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตพึงพอใจและมีความต้องการสอดคล้องกันเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนในด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านอาจารย์ผู้สอน ส่งผลให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนบุคลิกภาพของครู เช่น ลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจเด็ก ความเชื่อและทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนล้วนมีผลต่อ

ความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบิร์นไซด์ (Burnside.1979 : 247) ศึกษาพบว่า การเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตร และงานที่โรงเรียนมอบหมายมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนด้วย

1.2.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะการที่นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 กับเพื่อนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจกัน การเห็นใจ การยอมรับ และการเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อน ทำให้นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ และส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุใจ ตั้งทรงธรรม (2532 : 75) ที่ศึกษาการใช้เพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนรับการช่วยเหลือ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สุขภาพจิต (X_{10}) โดยพบว่า สุขภาพจิต (X_{10}) มีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสุขภาพจิตดี (คะแนนน้อย) มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะจากผลการวิจัย โดยใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต (Thai GHQ 60) พบว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้คะแนนสุขภาพจิตน้อย คือ ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ดังนั้น การที่นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มีสุขภาพจิตที่ดี จึงส่งผลให้นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เป็นผู้ที่เต็มใจทำงานหรือรับผิดชอบงานอย่างเหมาะสมกับบทบาทของตนเองได้ เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ใจกว้าง สามารถยอมรับและเผชิญความเป็นจริง สามารถที่จะเอาชนะอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ มีความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่น เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนเกล (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก Negel. 1975) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเชื้อสายสเปน เกรด 4-8 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชุมชนรอบนอกของฮิลินอยส์เหนือ และโคโรลาโด พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1) เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) อายุ (X_3) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_4) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5

(X_5) ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_6) และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X_8) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 เพศ : นักเรียนเพศชาย ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แสดงว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เพศชายบางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชายมีความใจกว้าง สุภาพ มีความมั่นใจในตนเองและปรับตัวตามสภาวะแวดล้อมได้ดี มีอารมณ์ขัน กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ มีความเป็นผู้นำ จึงส่งผลให้นักเรียนชายมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เพศชายบางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชายบางคนมีบุคลิกภาพทำที่ไม่เป็นมิตร ขาดมนุษยสัมพันธ์ ขัดแย้งกับผู้อื่นบ่อย ๆ มีการแสดงออกอย่างไม่เหมาะสม ขาดความเป็นผู้นำ ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามผู้อื่น จึงทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองกับบุคคลอื่น

3.2 เพศ : นักเรียนหญิง ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แสดงว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เพศหญิงบางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนหญิงมีความสุภาพ อ่อนโยน มีบุคลิกภาพที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส มีการแสดงออกอย่างเหมาะสม ประกอบกับสภาพในสังคมปัจจุบันที่เปิดโอกาสให้เพศหญิงได้แสดงความสามารถมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมสังคมทั่วไปจึงทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เพศหญิงบางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนหญิงบางคนเป็นคนไม่มีมนุษยสัมพันธ์ หงุดหงิด โมโหง่าย ใจร้อน มีการแสดงออกการควบคุมอารมณ์ไม่ดี ไม่กล้าคิด หรือตัดสินใจเอง แก้ปัญหาไม่เป็น ต้องพึ่งพาผู้อื่น เป็นผู้คล้อยตามอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

3.3 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แสดงว่า นักเรียนระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกโดยระบบโควตา (Quota) มาจากระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 3 จะมีความเชื่อมั่นการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี รู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับ และมองเห็นคุณค่าของตนเอง ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

นักเรียนระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่ไม่ได้ผ่านการคัดเลือกโดยระบบโควตา (Quota) หรือผ่านการสอบคัดเลือกในรอบที่ 2 จะขาดความเชื่อมั่นการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ มีความสามารถใน

การปรับตัวได้ไม่ดี รู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการยอมรับ และมองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

3.4 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แสดงว่า นักเรียนระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พอเรียนในระดับสูงขึ้นจึงสามารถที่จะเรียนรู้ระบบการเรียนการสอนได้มากขึ้น สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ มีความพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ นักเรียนยังมีการศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามคำแนะนำของครูผู้สอน เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

นักเรียนระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนไม่มีความภาคภูมิใจในตนเองในระดับที่สูงขึ้นแม้จะเรียนในระดับที่สูงขึ้น ประกอบกับนักเรียนไม่สนใจศึกษาหาความรู้ ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน ขาดความอดทนต่ออุปสรรคในการเรียน ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

3.5 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แสดงว่า นักเรียนระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความเชื่อมั่นการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี รู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับ และมองเห็นคุณค่าของตนเองตั้งแต่เริ่มต้น และนักเรียนยังรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและสังคม ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

นักเรียนระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนยังไม่มี ความเชื่อมั่นการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการได้ นักเรียนยังไม่มี ความสามารถในการปรับตัวได้ ขาดการยอมรับจากบุคคลอื่น และยังไม่มองเห็นคุณค่าของตนเอง ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและสังคม ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

3.6 สู่ทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แสดงว่า สู่ทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 บางคนที่มีสู่ทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองดีมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดีย่อมทำให้เกิดความมั่นใจ เนื่องจากไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น จึงเกิดความภาคภูมิใจในตนเองมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ธนัญญา คงอยู่ (2547 : 22) ที่กล่าวว่า รายได้เป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

รายได้ถือว่าเป็นแหล่งประโยชน์ของบุคคลที่เลือกอำนวยความสะดวกให้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมสามารถส่งเสริมแบบแผนในการดำเนินชีวิตได้ เพราะผู้มีรายได้สูงย่อมมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์

นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 บางคนมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดี ย่อมไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ต่อตนเองมากนัก เพราะจะมุ่งความสนใจไปในการหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดของตน ซึ่งหากต้องพึ่งพาผู้อื่นก็จะประเมินตนเองในทางลบ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14}) บุคลิกภาพ (X_9) สุขภาพจิต (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) และอายุ (X_3) ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ได้คิดเป็นร้อยละ 78.80 ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{14}) ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับหนึ่ง แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ การปฏิบัติตนกับเพื่อนนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้เกิดมีสัมพันธภาพที่ดี ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้นการปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกิริยาท่าทางอันประกอบด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุใจ ตั้งทรงธรรม (2532 : 75) ที่ศึกษาการใช้เพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนรับการช่วยเหลือ และนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม

4.2 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่ 2 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว ทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว เป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอก มีความรู้สึกไวต่อสถานการณ์และความต้องการของสังคม เป็นคนเปิดเผย ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแอลพอร์ท (ปิยพร ดวงทอง. 2539 : 11-12 ; อ้างอิงจาก Allport.1961) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว เป็นบุคคลที่มุ่งความสนใจออกนอกตัวเอง สนใจบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อม ชอบแสดงออก ชอบสมาคมกับบุคคลอื่น เป็นคนเปิดเผย กล้าหาญ มีความเชื่อมั่นในตนเองในรากฐานของเหตุผลและความจริง มีคุณลักษณะของความเข้าใจและการรู้จักตนเองดี มีความสามารถในการปรับตัว ตลอดจนเป็นผู้ที่มีลักษณะชอบแสดงตัวและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จึงทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คูเปอร์สมิธ (1967 : 425) ที่พบว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง มักจะเป็นพวกที่มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ส่วนบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำเป็นบุคคลที่เก็บตัวไม่ชอบปรากฏตัวในที่ชุมนุมชน

4.3 สุขภาพจิต (X_{10}) ส่งผลทางลบต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่ 3 แสดงว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสุขภาพจิตดี (คะแนนน้อย) มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะจากผลการวิจัย โดยใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต (Thai GHQ 60) พบว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้คะแนนสุขภาพจิตน้อย คือ ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ซึ่งในการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 4 นักเรียนต้องมีการปรับตัวในด้านการเรียน การเข้าหาอาจารย์ การเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม และนักเรียนมีวิธีการจัดการความเครียดได้เป็นอย่างดีภาวะจิตใจของนักเรียนที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสภาพแวดล้อม โดยมีความสามารถในการปรับตัวเมื่อเข้ามาเรียน และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีความเหมาะสมเมื่อได้รับการดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ เพื่อน บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุรางคน์ จันทน์เอม (2527:2) กล่าวว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี คือ ผู้ที่มีสมรรถภาพในการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความคิดถูกต้องแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

4.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{13}) ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่ 4 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับครู ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ ในด้านการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับ

นักเรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น การที่ครูกับนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยที่ นักเรียนปฏิบัติต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ การเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู การตั้งใจเรียน ปฏิบัติปัญหาทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และการครูปฏิบัติต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความสนใจนักเรียน การให้ความรัก การเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาทั้งทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ก็ย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้ดี เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับอัมพร ทองจรรยา (2547:20) ที่กล่าวว่า ครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างมากและครูสามารถทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าและมีความสำคัญได้ เพราะครูเป็นผู้ประเมินความสามารถของนักเรียนในการทำงานที่โรงเรียนไม่ว่าจะเป็น การตอบคำถาม การแก้ปัญหา การคิดหรือความสามารถอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนเกิดทัศนคติต่อตนเองจากการประเมินนั้น นอกจากนี้บุคลิกภาพของครู ลักษณะท่าทาง ความสนใจ ความอบอุ่นที่มีต่อนักเรียน ตลอดจนการแสดงออก ล้วนส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โคแกน (Cogan. 1975 : 135-139) ที่ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างนักเรียนและครู จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนดียิ่งขึ้น หากนักเรียนและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสุดมากเท่านั้น ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูจึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

4.5 อายุ (X_3) ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่ 5 แสดงว่านักเรียนที่อายุมาก ทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่รากฐานของความภาคภูมิใจในตนเองได้พัฒนาจากสังคมภายในครอบครัวขึ้นไปสู่สังคมภายนอกครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับที่ แบรดชอร์ (ศศิวิมล บุราณทวีคุณ. 2547 : 27 ; อ้างอิงจาก Bradshaw. 1981) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นจะมีความต้องการความภาคภูมิใจในตนเองโดยวิธีทางที่เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง จะวัดได้จากสิ่งที่เพื่อนคิดต่อ ตัวเรา วัยรุ่นจะเริ่มพัฒนาสติปัญญาทักษะทางสังคม และความมั่นใจในตนเองให้สูงขึ้น ถ้าจุดดีเหล่านี้ได้รับการเสริมแรงจากกลุ่มที่เขานิยมชม ก็จะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ได้ทราบข้อมูลเพื่อพิจารณาสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีมากยิ่งขึ้น โดยนำปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มี 5 ปัจจัยนี้ โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต ลักษณะสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และอายุ โดยกระทำไดดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ดังนั้น การจะทำให้ นักเรียนกับเพื่อนมีสัมพันธภาพดียิ่งขึ้น ผู้บริหาร ควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทั้งใน และนอกห้องเรียน เกิดความสนิทสนม เข้าใจ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การได้วาที การรายงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน เป็นต้น จะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 บุคลิกภาพ เป็นตัวพยากรณ์ที่รองลงมาเป็นอันดับที่ 2 ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี เพื่อสร้างบุคลิกภาพอันพึงประสงค์เป็นการส่งเสริมการเรียนและผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไป ตลอดจนให้ความเอาใจใส่ดูแล และให้กำลังใจ จะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มากยิ่งขึ้น

1.3 สุขภาพจิต เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีเป็นอันดับที่ 3 ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มีสุขภาพจิตดียิ่งขึ้น เช่น การจัดทัศนศึกษาทั้งใน จังหวัดและต่างจังหวัด เป็นต้น จะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มากยิ่งขึ้น

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีเป็นอันดับที่ 4 ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดียิ่งขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกันในเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น จะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มากยิ่งขึ้น

1.5 อายุ เป็นตัวพยากรณ์ที่รองลงมาเป็นอันดับที่ 5 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่นักเรียนทุกระดับอายุ โดยคำนึงถึงพัฒนาการในแต่ละวัยที่มีความต้องการ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำในสิ่งที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความถนัด และความ

สนใจ ของนักเรียน ให้การช่วยเหลือ ไม่ตั้งระดับความคาดหวังต่อนักเรียนจนเกินกำลังความสามารถ เพื่อให้เด็กประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ จะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 นอกเหนือจากปัจจัยที่ศึกษามาแล้ว เช่น ความผูกพันต่อสถาบัน ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการประกอบอาชีพของนักเรียน และการอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น

2.2 ควรพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ให้เหมาะสมขึ้น โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในระดับช่วงชั้นอื่น เช่น นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 และนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรองกาญจน์ ใจชื่อตรง. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. ปรินูญานิพนธ์ ก.ศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตยวดี บุญชื่อ. (2540). *กิจกรรมนำสนุกในห้องเรียนสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : เมธีทิปส์.
- เกียรติวรรณ อมาตกุล. (2543). *Self-Esteem & ความรัก*. กรุงเทพฯ : โปรเฟสชั่นแนลพับลิชชิง.
- จารุวดี บุญยารมณ. (2541). *การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบ
ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้รับการสงเคราะห์ในสถาน
คุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินดา แสงแก้ว. (2541). *การเปรียบเทียบผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มสัมพันธ์แบบมาราธอนเพื่อ
พัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กบ้านอุปถัมภ์มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก กรุงเทพมหานคร*.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพูนุช บุญสิทธิ์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวินิต กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชมพูนุช สิริพรหมภัทร. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง
และความวิตกกังวลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประกาศนียบัตรศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการ
ศาสตรสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2530). *เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยศาสตร์กับสังคม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา. (2539). *ผลการฝึกอบรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดารุณี บุญวิก. (2543). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ดำรงศักดิ์ วิเชียรวัลลภ. (2545). *การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่น ๆ. (2539, กรกฎาคม – กันยายน). “ความเชื่อถือได้และความแม่นยำของ General Health Questionnaire,” *แบบคัดกรองสุขภาพจิต*. 39 (41) : 3.
- ธัญญา คงอยู่. (2547). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระ ชัยยุทธธรรม. (2544, กุมภาพันธ์). “การเสริมสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง,” *วารสารการศึกษา กทม.* 24(5) : 19-26.
- นภาพร พุ่มพฤษ. (2529). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นวลละออง สุภาผล. (2527). *ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม. (2519). *การศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรธานี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุรณา ไตรรัตน์. (2545). *ผลของการชี้แนะโดยการจินตภาพที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดหนองม่วง อำเภอนองม่วง จังหวัดลพบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรมัย. (2537). “พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของเด็ก,” *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมเด็ก. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : วัดตอการพิมพ์.*
- ประพัฒน์ จำปาไทย. (2525). *ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ปรารธนา ช้อนแก้ว. (2542). *การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง ของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดยะลา โดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปรีชา ธรรมมา. (2547, เมษายน). “การเห็นคุณค่าในตนเอง.” วารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์. 32(4) : 48-53.

ปิยพร ดวงทอง. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับบุคลิกภาพการแสดงตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.

ฝน แสงสิงแก้ว. (2518). เรื่องของสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.

พิมศรี เปาณิล. (2530). บรรยายภาคการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตามทัศนคติของนิสิตและอาจารย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พิสิทธิ์ บุญมาก. (2533). การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง และความวิตกกังวลในการเรียนของนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูในรูปแบบที่ต่างกัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พเยาว์ ผลภาค. (2539). บทบาทของบิดา บทบาทของมารดา การปรับตัวกับเพื่อน กับความรู้สึกที่มีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภาณุพงษ์ คงจันทร์. (2548). “การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง,” วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. 52(7) กรกฎาคม : 17.

มะลิ อุดมภาพ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มาริษา นาคทับที. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทานจังหวัดนนทบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ระจิตรแก้ว เล็กอุทัย. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบัณฑิตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิชากร, กรม. (2543). รูปแบบหรือแนวการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- ศรีทับทิม พานิชพันธ์. (2540, พฤษภาคม – มิถุนายน). “คุณภาพชีวิต : ความหมาย คุณลักษณะ องค์ประกอบและตัวชี้วัด,” *คุณภาพชีวิต*. 30(207) : 12-26.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2531). *รู้เขารู้เรา ด้วยจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ศศิวิมล บุราณทวีคุณ. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถิตย์ ภัศระ. (2535). *ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพิศ ไชยกิจ. (2536). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกมล วิภาวีพลกุล. (2547, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “รักตัวเองให้เป็นเห็นตัวเองให้ชัด,” *Connect*. 22(1):37.
- สุภาพจิต, กรม. (2547). *คู่มือการพัฒนาความรู้และทักษะการเสริมสร้างสุขภาพใจสำหรับ อสม./อสส*. นนทบุรี : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สุจิตรา เผื่อนอารีย์. (2533). *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและรูปแบบผลย้อนกลับ ในคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทน์เอม. (2543). *จิตวิทยาเด็กเกเร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนารี เตชะโชติวัฒน์. (2527). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพรรณิ จันทรวีเศษ. (2539). *การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณณี พูทธิศรี และ ชัชวาลย์ ศิลปกิจ. (2541, ตุลาคม – ธันวาคม). “การพัฒนาแบบสอบถาม The Five- Scale Test of Self-Esteem for Children ฉบับภาษาไทย,” *สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 43(4) : 358 -366.

- อรอุมา สงวนญาติ. (2544). *การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่มีรูปแบบการตอบและวิธีวิเคราะห์ต่างกัน*. ปรินซ์ตันนิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *สร้าง E.Q. ให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ : ชันดำการพิมพ์.
- อิตพงศ์ ถนิมพาสณ์. (2544). “การศึกษาดัชนีวัดสุขภาพจิตของคนไทยภายใต้ (ระดับบุคคล),” *วารสารจิตวิทยาคลินิก*. 33(2) กรกฎาคม-ธันวาคม : 3.
- อัมพร ทองจรรยา. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1*. ปรินซ์ตันนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Bradshaw, Pete. (1981). *The Management of Self Esteem* : New jersey : Prentice Hall Inc.
- Bruno, Frank J. (1983). *Adjustment and Personal Growth : Pathway*. 2nd ed. New York : John Wiley & Sons.
- Coopersmith, S. (1967). *The Antecedents of Self-Esteem*. San Francisco : Freeman.
- _____. (1981). *The Antecedents of Self-Esteem*. 2nd ed. California : Consulting Psychologist Press, Inc.
- Coopersmith, S. (1984). *SEI : Self – Esteem Inventories*. California : Consulting Psychologist Press. Inc.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill company, Inc.
- Guilford.J.P.(1959). *Personality*. New York : McGraw – Hill Company. Inc.
- Johnson, Dowiel w. (1979). *Educational Psychology*. Englewood Cliffs : Prentice Hall, Inc.
- Lasse, Connie R. (1981). *Person to Person*. New York : Chas A. Bennet Co. Inc.
- Lhaver, Kelly G. (1997). *Principle of Local Psychology*. New York : Pergomon Press.
- Maslow, A.M. (1970). *Motivation and Personality* . 2nd ed. New York : Harper & Row.
- McClland, D.C. (1961). *The Achievement Society*. New York : Prentice-Hall, Inc.
- Newman, P.R. (1986). *Principle of psychology*. London : The Dorsey press.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the Adolescent Self-Image*. New Jersey : Princeton University Press.
- World Health Organization. (1997). *Life Skills Education in Schools*. Geneva : World Health Organization.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนาทวีวิทยาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีข้อถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด ข้อมูลจะสรุปออกมาในภาพรวม ดังนั้น จึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 8 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว (Thai GHQ 60)
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความที่สมบูรณ์ลงในช่องว่าง ซึ่งตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันให้ครบถ้วน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับชั้นการศึกษา

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549.....

5. รายได้ของผู้ปกครอง บาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้ามักพูดตรงไปตรงมาตามที่ใจคิด					
2	เมื่ออาจารย์ต้องการอาสาสมัครทำกิจกรรม ข้าพเจ้ารีบเสนอตัวเองทันที					
3	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าเลือก การเขียนมากกว่าการพูด					
4	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นการยากที่จะทำตัวให้ สนุกสนานในงานเลี้ยงสังสรรค์					
5	ข้าพเจ้าคิดว่าเพื่อน ๆ เก่งกว่าจึงไม่ยาก แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม					
6	ข้าพเจ้ามีความสุข เมื่อได้นั่งดูเพื่อนทำ กิจกรรมต่าง ๆ					
7	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่า เมื่อออกไปพูดหน้าชั้น					
8	เมื่อพบเพื่อนใหม่ ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายเข้าไป ทักทายก่อน					
9	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมที่ท้าทาย ความสามารถ					
10	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ มากกว่าเข้าสังคม					
11	ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้สึกของตนเองเอาไว้					
12	ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่ว่าจะอยู่กลุ่มใด ข้าพเจ้าก็ไม่กังวล					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
13	ข้าพเจ้ามองว่าความคิดของแต่ละคนมี ประโยชน์ทั้งนั้น					
14	เมื่ออยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก ข้าพเจ้ารู้สึก ลำบากใจที่จะหาเรื่องมาคุยกับคนเหล่านั้น					
15	ข้าพเจ้าไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น					

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว (Thai GHQ 60)

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้อย่างตรงไปตรงมา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ที่ใกล้เคียงกับสภาพของนักเรียนในปัจจุบันหรือในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่นักเรียนเคยมีในอดีต และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ

แบบสอบถามสุขภาพจิต ในระยะที่ผ่านมา ท่าน.....

1. รู้สึกสบายและมีสุขภาพดี

() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () แย่กว่าปกติ () แย่กว่าปกติมาก

2. รู้สึกต้องการยาบำรุงให้มีกำลังวังชา

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

3. รู้สึกท้อแท้และสุขภาพไม่ดี

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

4. รู้สึกไม่สบาย

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

5. เจ็บหรือปวดบริเวณศีรษะ

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

6. รู้สึกตึงและคล้ายมีแรงกดที่ศีรษะ

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

7. สามารถมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำอยู่ได้

() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก

8. รู้สึกกลัวว่าตนเองจะเป็นลมหมดสติไปในที่สาธารณะ
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
9. มีอาการวูบร้อนหรือหนาว
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
10. มีเหงื่อออกมาก
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
11. ตื่นเช้ากว่าปกติและหลับต่อไม่ได้
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
12. หลังจากตื่นนอนแล้ว รู้สึกนอนไม่เต็มอิ่ม
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
13. รู้สึกเพลียมาก และไม่มีแรงแม้แต่จะกินอาหาร
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
14. นอนไม่หลับเพราะกังวลใจ
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
15. รู้สึกตื่นตัว และความคิดว่องไว
 () ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
16. รู้สึกมีกำลังวังชา
 () ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
17. เมื่อเข้านอน ใช้เวลานานกว่าจะหลับได้
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
18. ไม่สามารถหลับได้สนิทหลังจากหลับแล้ว
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
19. ผื่นไม่ดีหรือน้ำกาว
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
20. มีอาการกระสับกระส่าย หลับไม่สนิท
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
21. หาอะไรทำ และทำให้ตนเองไม่มีเวลาว่าง
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

22. ทำอะไรช้ากว่าปกติ
☐ เร็วกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ ช้ากว่าปกติ ☐ ช้ากว่าปกติมาก
23. รู้สึกขาดความสนใจในกิจกรรมที่เคยทำตามปกติ
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก
24. ปลื้มใจและพอใจ ไม่สนใจรูปร่างหน้าตาของตนเอง
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก
25. พึงพอใจกับการแต่งเนื้อแต่งตัวน้อยลง
☐ พึงพอใจมากกว่าปกติ ☐ เท่า ๆ ปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
26. ออกไปนอกบ้านบ่อยเท่าที่เคย
☐ มากกว่าปกติ ☐ เท่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
27. จัดการกับสิ่งต่าง ๆ ได้ดีพอ ๆ กับคนส่วนใหญ่ที่อยู่ในสภาพเดียวกันกับท่าน
☐ ดีกว่าปกติ ☐ ดีพอ ๆ กัน ☐ ค่อนข้างน้อยกว่า ☐ น้อยกว่ามาก
28. รู้สึกว่าโดยทั่วไปแล้วทำอะไร ๆ ได้ดี
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ ดีน้อยกว่า ☐ ดีน้อยกว่าปกติมาก
29. ไปทำงานหรือทำงานบ้านสาย
☐ ไม่สายเลย ☐ ไม่สายกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างสายกว่าปกติ ☐ สายกว่าปกติมาก
30. พอใจกับการที่ทำงานลุล่วงไป
☐ มากกว่าปกติ ☐ พอ ๆ กับตามปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
31. สามารถมีความรู้สึกรักและอบอุ่นต่อคนใกล้ชิดได้
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เท่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
32. รู้สึกว่าสามารถเข้ากับคนอื่นได้ง่าย
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เท่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่ามาก
33. ใช้เวลาคุยเล่นกับคนอื่นมาก
☐ ใช้เวลามากกว่าปกติ ☐ เท่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่ามาก
34. รู้สึกกลัวที่จะพูดอะไรออกไปต่อหน้าคนอื่น เพราะเกรงจะทำให้ตนเองดูโง่
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก
35. รู้สึกว่าได้ทำตัวให้เป็นประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ
☐ มากกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก

36. รู้สึกว่าสามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้
 () มากกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
37. รู้สึกว่าตนเองไม่สามารถที่จะเริ่มทำอะไรได้เลย
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
38. จะทำอะไรก็รู้สึกหวาดกลัวไปหมด
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
39. รู้สึกตึงเครียดอยู่ตลอดเวลา
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
40. รู้สึกว่าไม่สามารถที่จะเอาชนะความลำบากต่าง ๆ ได้
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
41. รู้สึกว่าชีวิตต้องดิ้นรนอยู่ตลอดเวลา
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
42. สามารถมีความสุขกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันตามปกติได้
 () มากกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
43. มองอะไรก็เครียดไปหมด
 () มากกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
44. รู้สึกหงุดหงิด อารมณ์ไม่ดี
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
45. รู้สึกกลัว หรือตกใจโดยไม่มีเหตุผลสมควร
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
46. สามารถที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ ของตนเองได้
 () มากกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
47. รู้สึกเรื่องต่าง ๆ ทับถมจนรับไม่ไหว
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
48. มีความรู้สึกว่าคนรอบข้างจับตามองคุณอยู่
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
49. รู้สึกไม่มีความสุข และเศร้าหมอง
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

50. รู้สึกเสียความมั่นใจในตนเองไป
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
51. คิดว่าตนเองเป็นคนไร้ค่า
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
52. รู้สึกว่าชีวิตนี้หมดหวังโดยสิ้นเชิง
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
53. รู้สึกมีความหวังในอนาคตของตนเอง
 () มากกว่าปกติ () เท่าปกติ () น้อยกว่าปกติ () มีความหวังน้อยมาก
54. รู้สึกมีความสุขดีตามสมควร เมื่อดูโดยรวม ๆ
 () มากกว่าปกติ () เท่า ๆ ปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
55. รู้สึกกังวลภาระงานกระวายเป็น และเครียดอยู่ตลอดเวลา
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
56. รู้สึกไม่คุ้มค่าที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
57. คิดว่ามีความเป็นไปได้ที่จะอยากจบชีวิตตนเอง
 () ไม่อย่างแน่นอน () ไม่คิดว่าเป็นอย่างนั้น () มีอยู่บ้างเหมือนกัน () มีแน่ ๆ
58. รู้สึกว่าบางครั้งทำอะไรไม่ได้เลย เพราะประสาทตึงเครียดมาก
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
59. พบว่าตนเองรู้สึกอยากตายไปให้พ้น ๆ
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
60. พบว่ามีความรู้สึกที่อยากจะทำลายชีวิตของตนเอง เข้ามาอยู่ในความคิดเสมอ ๆ
 () ไม่อย่างแน่นอน () ไม่คิดว่าเป็นอย่างนั้น () มีอยู่บ้างเหมือนกัน () มีแน่ ๆ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองบอกให้ ข้าพเจ้าทำการบ้านหรืออ่านหนังสือ					
2	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนให้ดีขึ้น ตามความต้องการ ของผู้ปกครอง					
3	ข้าพเจ้าแสดงความไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองว่า กล่าวดักเตือน					
4	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาส่วนตัว ข้าพเจ้าไม่กล้า ปรึกษาผู้ปกครอง					
5	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ผู้ปกครอง กำหนดด้วยความเต็มใจ					
6	ข้าพเจ้าแสดงความเคารพผู้ปกครองก่อนไป และกลับจากโรงเรียน					
7	ข้าพเจ้าทำงานบ้านที่ได้รับมอบหมายจาก ผู้ปกครอง					
8	ข้าพเจ้าไม่เคยมีของขวัญหรือคำอวยพรให้กับ ผู้ปกครองในวันพิเศษ					
10	ข้าพเจ้าไม่ทำให้ผู้ปกครองเสียใจในความ ประพฤติกของข้าพเจ้า					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
11	พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับ การเรียนของข้าพเจ้า					
12	ผู้ปกครองแสดงความรักแก่ข้าพเจ้าโดย สอบถามเรื่องการเรียน					
13	ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้ามีอุปกรณ์การ เรียนครบหรือไม่					
14	ผู้ปกครองอนุญาตให้ข้าพเจ้าร่วมกิจกรรม พิเศษต่าง ๆ ในโรงเรียนตามความสนใจของ ข้าพเจ้า					
15	ผู้ปกครองให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้า ทำคะแนนสอบไม่ดี					
16	ผู้ปกครองจะแสดงความชื่นชม เมื่อข้าพเจ้าทำ คะแนนสอบได้ดี					
17	เมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ อย่างใกล้ชิด					
18	ผู้ปกครองให้คำปรึกษา เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา เกี่ยวกับการเรียน					
19	ผู้ปกครองให้คำปรึกษา เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	สถานที่เรียน สภาพห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย					
2	ห้องเรียนมีขนาดเล็กเกินไปเมื่อเทียบกับ จำนวนนักเรียน					
3	โรงเรียนมีห้องเรียนที่อยู่ในสภาพ พร้อมใช้ตลอดเวลา					
4	สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่อึดอัด					
5	สภาพห้องเรียนมีความเหมาะสมกับลักษณะ วิชาที่สอน					
6	ห้องเรียนมีกลิ่นต่าง ๆ รบกวน เช่น กลิ่นเหม็นจากห้องน้ำ เป็นต้น					
7	ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวน					
8	สื่อ อุปกรณ์การเรียน โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เหมาะสมกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน					
9	สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนมีน้อยเมื่อเทียบกับ จำนวนนักเรียน					
10	สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนได้รับการบำรุง รักษาให้มีสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา					
11	สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้มีความ เหมาะสมกับลักษณะของวิชา					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครู ข้าพเจ้าเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
2	ข้าพเจ้าทำความเคารพครูทุกครั้งที่เจอ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน					
3	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอน					
4	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาการเรียน ข้าพเจ้าไม่กล้า ปรึกษาครู					
5	ข้าพเจ้าปรึกษาปัญหาด้านส่วนตัวกับครู					
6	พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน ครูรับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
7	ครูให้ความรักและเอาใจใส่ต่อข้าพเจ้าเป็นอย่างดี					
8	ครูตักเตือนและให้อภัยเมื่อข้าพเจ้าทำผิด					
9	ครูไม่ค่อยให้ความสำคัญกับตัวเองกับข้าพเจ้า					
10	ครูให้คำปรึกษากับข้าพเจ้าเมื่อมีปัญหาการเรียน					
11	ครูให้คำปรึกษากับข้าพเจ้าเมื่อมีปัญหาส่วนตัว					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าจริงใจกับเพื่อนทุกคน					
2	ข้าพเจ้าให้อภัยเพื่อนเสมอ					
3	ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือเพื่อนในด้านการเรียนอย่างเต็มที่					
4	ข้าพเจ้ารู้สึกอวยต่อการเล่าปัญหาด้านส่วนตัวให้เพื่อนฟัง					
5	เพื่อนของข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
6	เพื่อนให้ความสำคัญกับข้าพเจ้าเสมอ					
7	ข้าพเจ้าชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนในห้อง					
8	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทหลายคน					
9	ข้าพเจ้าชอบปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนเสมอ					
10	เมื่อข้าพเจ้าไม่สบายเพื่อนดูแลเอาใจใส่อย่างดี					
11	เมื่อใกล้สอบ เพื่อนช่วยทบทวนบทเรียนให้ข้าพเจ้า					
12	ข้าพเจ้าและเพื่อนคอยให้ความช่วยเหลือ ฟังพาอาศัยซึ่งกันและกัน					
13	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนด้วยความเต็มใจ					
14	ในวันหยุดพักผ่อน ข้าพเจ้าออกมาเที่ยวกับเพื่อนเป็นประจำ					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ด้านความสามารถ ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ได้อย่างรวดเร็ว					
2	ข้าพเจ้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาดifferent ๆ เองได้					
3	ข้าพเจ้ามั่นใจในวิธีแก้ปัญหของตนเอง					
4	ข้าพเจ้ากล้าเผชิญอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต					
5	ข้าพเจ้าไม่เคยท้อแท้ต่ออุปสรรค					
6	ข้าพเจ้าสามารถดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
7	แม้ว่าชีวิตข้าพเจ้าต้องเจอกับอุปสรรค ข้าพเจ้าก็ไม่กลัว					
8	ด้านความสำเร็จ ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าเรียนได้สำเร็จ					
9	ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องคิดมาก					
10	ข้าพเจ้าผิดหวังเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเอง					
11	ข้าพเจ้ายินดีทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
12	งานที่ข้าพเจ้านัดตั้งใจทำ มักทำได้ดีเสมอ					
13	ข้าพเจ้ารับผิดชอบในการกระทำของตนเอง					
14	ข้าพเจ้าสามารถทำงานคนเดียวได้					
15	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในการกระทำของตนเอง					
16	ข้าพเจ้าสามารถพึ่งพาตนเองได้					
17	เวลาข้าพเจ้าทำอะไร ข้าพเจ้าทำอย่างสุด ความสามารถ					
18	ด้านความสำคัญ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณส่วนใหญ่รักข้าพเจ้า					
19	ข้าพเจ้าได้รับคำชมเชยจากครูบ่อย ๆ					
20	ข้าพเจ้าเป็นที่พึ่งพาของผู้คนอื่นเสมอ					
21	เพื่อนไม่ไว้วางใจในความสามารถของข้าพเจ้า					
22	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					
23	คุณส่วนใหญ่ที่ข้าพเจ้ารู้จักมักชอบข้าพเจ้า					
24	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม					
25	เพื่อนไม่สนใจข้าพเจ้า					
26	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือผู้อื่น					
27	ข้าพเจ้ามักเป็นที่รักของผู้คนอื่นได้ง่าย					
28	ไม่มีใครชอบข้าพเจ้า					
29	ด้านคุณค่า ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองเป็นคนโชคดี					
30	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า					
31	ข้าพเจ้าพอใจในหน้าตาของตนเอง					
32	ข้าพเจ้าพอใจในรูปร่างของตนเอง					
33	ข้าพเจ้าเป็นคนมองโลกในแง่ดี					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
34	ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะเรียนไม่เก่ง ข้าพเจ้าก็มี ความสามารถด้านอื่น					
35	ข้าพเจ้าทำสิ่งที่ถูกต้องเสมอ					
36	ข้าพเจ้าเสียสละเพื่อคนอื่นเสมอ					
37	ข้าพเจ้าพอใจในความสามารถของตนเอง					

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.449
2.	2.449
3.	2.646
4.	2.449
5.	2.500
6.	2.521
7.	4.700
8.	2.500
9.	2.563
10.	2.500
11.	3.286
12.	2.500
13.	4.382
14.	2.828
15.	2.500

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8546

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.873
2.	2.274
3.	2.694
4.	4.583
5.	4.178
6.	3.576
7.	3.500
8.	2.191
9.	3.361
10.	4.000
11.	3.248
12.	3.132
13.	2.298
14.	2.425
15.	5.288
16.	4.181
17.	2.563
18.	4.000
19.	2.294

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8997

ตาราง 8 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะกายภาพของโรงเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.615
2.	2.847
3.	2.496
4.	3.667
5.	2.350
6.	4.438
7.	4.076
8.	3.500
9.	3.246
10.	3.417
11.	2.810

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9331

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.184
2.	6.000
3.	2.261
4.	4.181
5.	2.756
6.	2.646
7.	2.683
8.	3.536
9.	3.133
10.	4.000
11.	3.674

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8698

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.941
2.	4.907
3.	2.782
4.	3.674
5.	3.284
6.	2.887
7.	4.899
8.	3.653
9.	3.333
10.	3.565
11.	3.363
12.	2.384
13.	2.683
14.	5.125

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9063

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.309
2.	2.500
3.	2.449
4.	3.118
5.	2.828
6.	2.309
7.	2.191
8.	4.201
9.	3.032
10.	2.496
11.	3.434
12.	2.475
13.	3.266
14.	3.357
15.	2.711
16.	3.618
17.	2.191
18.	2.683
19.	3.162
20.	2.191
21.	2.378
22.	3.361
23.	2.717
24.	2.216
25.	3.834
26.	2.828

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
27.	3.333
28.	5.196
29.	2.563
30.	6.971
31.	4.768
32.	3.795
33.	3.434
34.	2.668
35.	2.496
36.	4.201
37.	3.795

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9320

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวปิยะดา ดำแก้ว
วันเดือนปีเกิด	5 มกราคม 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	95 หมู่ 8 ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา 90160 โทรศัพท์ 074371748
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	
พ.ศ. 2544-ปัจจุบัน	ธนาคาร ซีทีแบงก์ แผนกลูกค้าสัมพันธ์ โทรศัพท์ 026392000 ต่อ 6663
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	ประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านนาทวี จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2539	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (การบัญชี) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2542	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การตลาด) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ จ.สงขลา
พ.ศ. 2544	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร